

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno in praznično. — Inzerati do 80 petik vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petik vrst & Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« izhaja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za korespondenčno Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNISTVO IN UPRAVLJIVOSTVO
LJUBLJANA, Knažijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Klemenčeva ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškov trg 8. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.354.

Pogajanja v Turn-Severinu v kritični fazi

Predsednik madžarske delegacije se vrača v Turn-Severin z odgovorom svoje vlade na rumunske predloge, na obeh straneh pa je malo optimizma, da bi se dosegel sporazum

Budimpešta, 23. avgusta. e. Predsednik madžarske delegacije za pogajanja z Rumunijo pooblaščen minister Hory je odpotoval danes v Turn-Severin, kamor bo prisel prihodnji sestanek obeh delegacij v Turn-Severinu bo najbrže jutri dopoldne in mu pripisujejo veliko važnost, ker bosta imeli na razpolago nova in iz črna navodila za nadaljnje delo. Kakor tudi pismene dokumente, ki so najbolj skrbno izdelani po navodilih z namero najbrže izdati. Kljub temu so v Budimpeštanskih političnih krogih glede nadaljnjega poteka in konca teh pogajanj zelo malo optimistični, na eni strani zaradi velikih razlik, ki obstoje med obojestranskimi predlogi in stališči rumunske in madžarske vlade, na drugi strani pa v tukajšnjih krogih rumunski vladi zopet očitajo, da namenoma zavlačuje rešitev spora. Obenem poudarjajo v budimpeštanskih krogih, da madžarski tisk skoraj nič ne komentira precej ostrih člankov rumunskih listov. Edino službeno glasilo madžarskega zunanjega ministra »Pester Lloyd« je včeraj objavil članek pod naslovom »Falszificiranje zemljevidov kot dokaz« Članek se zopet vrača na prejšnjo polemiko o številu madžarskega življa v Erdelju in očita rumunskemu listu »Cuventul«, da objavlja etnografske zemljevide iz prejšnjih let, ki niso točni.

Budimpešta, 23. avg. s. (Col. B. C.) Po tukajšnjih informacijah so se madžarsko-rumunska pogajanja glede Transilvanije popolnoma razbila. Vodja madžarske delegacije Hory se vrača v Turn-Severin samo zato, da o tem obvesti rumunsko delegacijo.

Izjava zastopnika madžarske vlade

Budimpešta, 23. avg. e. (Stefani). Predstavnik zunanega ministrstva je izjavil tujim novinarjem, da se pogajanja v Turn-Severinu nadaljujejo, ker je potrebno rešiti obsejna vprašanja po načelih pravičnosti tako, kakor je bilo izraženo s strani držav osi Rim-Berlin. Kakor hitro bo dosegel sporazum o demarkacijski črti med

Rumunijo in Madžarsko, se bo vračanje izmenjave prebivalstva lahko rešilo. Izjava tega madžarskega pooblaščenega predstavnika pravi nadalje, da Rumunija vztraja na tem, naj se najprej reši vprašanje izmenjave prebivalstva, preden se ugotove nove meje, kar pa bi pomenilo, da se racionalna rešitev vseh vprašanj zavlačuje brez konca in kraja.

Doslej samo informativni razgovori

Bukarešta, 23. avg. e. O pogajanjih v Turn-Severinu se javlja, da je predsednik madžarske delegacije Hory brzojavno sporočil, da bo prisel šele drevi v Turn-Severin. V bukreštanskih političnih krogih poudarjajo, da doslej o kakih pogajanjih sploh ni moglo biti govora, ker sta na dosedanjih sejah obeh delegacij samo izrazili svoje želje in predloge, o katerih pa doslej še nista razpravljali. V zvezi s tem opozarjajo, da bo v zadevi najbrže zmagoval nemško stališče. Nemčija je namreč izrazila željo, da naj bi med Madžarsko in Rumunijo prišlo do sporazuma, ki bi pomenil rešitev vseh vprašanj. Zaradi tega smatrajo rumunski krogi, da se bo uporabil dosedanj princip izmenjave prebivalstva z odovarjanjem ozemljem.

Bukarešta, 23. avg. p. Po došli poročili

Pred podpisom sporazuma med Bolgarijo in Rumunijo

V glavnem gre samo še za rešitev vprašanja izmenjave prebivalstva v Dobrudži

Craiova, 23. avg. e. Včerajšnji četrti dan konference v Craiovi je potekel brez dela. To pomeni, da se delegaciji nista sestala. Ker drugih vesti ni bilo, je bila senzacija včerajšnjega dne odhod šefa rumunske delegacije Creteana v Bukarešto, kamor je odpotoval po polnoči, bolgarska de-

lih je vodja madžarske delegacije Hory odpotoval v Turn-Severin šele danes, ker je hotela madžarska vlada podrobno preučiti novostvarjeni položaj. Madžarski min. predsednik Teleki in zunanji minister Csaky sta bila včeraj v avdienci pri regentu Horthyju. Sročili je bila izdelana v podrobnosti madžarska spomenica, ki vsebuje odgovor na vse točke rumunskih predlogov. Po vseh iz Budimpešte je malo optimizma, da bi se dosegel sporazum, ker je razlika med madžarskim in rumunskim stališčem prevelika.

Nemčija ne namerava posredovati

Berlin, 23. avg. e. Prekinitev pogajanj med Rumunijo in Madžarsko zasledujejo v Berlinu s prav posebno pozornostjo. Popolnoma razumljivo je, da se v zvezi s prekinitvijo teh pogajanj in težavami, na katere so naleteli, pojavila tudi vprašanja, ali bi Nemčija vzela nase vlogo arbitra. Na merodajnem mestu v Berlinu naglašajo, da nemška vlada ne namerava posredovati in sicer tem manj, ker ne vidi potrebe za ta korak. S tem je jasno izraženo upanje berlinskih službenih krogov, da se bo državnikom Rumunije in Madžarske posrečila taka rešitev, da bo vsaka intervencija držav osi nepotrebna.

To dejstvo je potrdil tudi odhod Creteana v Bukarešto in bolgarskega kurirja v Vidin. V tukajšnjih krogih pa vlada popolnoma prepričanje, da je sporazum že dosegel in da je podpis sporazuma pričakovati že danes ali jutri. Razume se, da je to samo domneva, ker je mogoče, da je Creteanu odpotoval v Bukarešto po končne informacije in prav tako tudi bolgarski kurir. Ni izključeno, da bosta k slovesnemu podpisu sporazuma prispela v Craiovo bolgarski zunanji minister Popov in rumunski zunanji minister Manollescu. Sročili, 23. avg. e. Na službenem mestu ne dajejo nobenih obvestil o dosedanjih bolgarsko-rumunskih pogajanjih v Craiovi glede vprašanja odstopenja južne Dobrudže. S poučene strani se doznava, da je Rumunija v načelu pristala, da vrne vso južno Dobrudžo v mejah iz l. 1912, vstevši Silistrio in Balci. Sporazum doslej še ni bil podpisan zaradi tega, ker so glede izmenjave prebivalstva deljena mnenja.

Rumunija želi, da se rumunsko prebivalstvo iz južne Dobrudže izseli kakor tudi bolgarske manjšine iz severne Dobrudže in rumunskega Bolgarija pa stoji na stališču, naj se iz južne Dobrudže izseli samo isto rumunsko prebivalstvo, ki se je tam našel po l. 1912. Bolgarija tudi ne pristaja na to, da bi se bolgarske manjšine izselile iz severnega in severne Dobrudže v južno Dobrudžo, ker bi na ta način zasedle ozemlje, pripadajoče bolgarskim beguncem, ki so doslej živeli v Bolgariji in ki jih je Okrog 50.000, ker jih želi bolgarska vlada vrniti v južno Dobrudžo. V krogih blizu bolgarske vlade se izraža upanje, da bo v tem vprašanju dosegel sporazum, ki bo omogočil dokončno rešitev vprašanja južne Dobrudže.

Vladni list »Večer« objavlja naslednje brzojavno poročilo iz Craiove: Kaže, da pogajanja dobro napredujejo. To dokazuje mnogo dejstev, ki so že dobro znana. Po poročilu z rumunske strani so rezultati mirnih, hitrih in resnih pogajanj kakor tudi osebnih sestankov obeh šefov delegacij in obeh vojaških ekspertov povoljni. Neodvisno od tega se dobiva iz pisanja rumunskega tiska isti zaključek. Stvari se tudi nadalje razvijajo dobro in v duhu, ki je zadovoljiv že od prvega dneva razgo-

vorov. Mešana konferenca včeraj ni imela plenarne seje. Razpravljali so samo eksperti o vprašanjih, ki bi se mogla pojaviti in bi jih bilo treba rešiti.

List »Mira« objavlja telefonsko poročilo svojega dopisnika iz Rima, v katerem pravi, da smatrajo italijanski politični krogi v Rimu, da bodo pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo trajala še nekaj dni, ker je potrebno, da se dokončno razmotirajo vsa tehnična vprašanja.

Poziv rumunskega notranjega ministra

Bukarešta, 23. avg. e. Notranji minister Popescu je izdal proglas na rumunske kmete v južni Dobrudži, ki se glasi:

Pogajanja z bolgarskimi sosedi napredujejo povoljno, ni pa razloga, da že sedaj zapuščate svoje vasi in svoje domove. Vlada vam dovoljuje, da pošljete v stare kraje vašo živino, semena, poljedelske stroje in vse ostale stvari, ki vam v sedanjem trenutku niso več potrebne. Vlada vam to objavlja zaradi tega, ker bo jeseni zaradi deževja prevoz preko Dunava mnogo težji. Zetev po poljih pripada vam in vi morate ostati tam, dokler ne bo končana. Oblasti in vojska ostanejo na svojih mestih. Šele tedaj, ko bodo one odšle, pridete tudi vi. Kmetje, ostanite mirni in molčite, dokler vam ne bo dan znak za odhod.

Bukarešta, 23. avg. s. (Reuter). Rumunska vlada je odredila, naj se iz južne Dobrudže prebijejo vse zaloge žita, vsi stroji in vsa živina. Prav tako je bilo odredilo, da naj zapuste provinci Darostor in Caliacra v južni Dobrudži Rumuni šele tedaj, ko bodo prenesli v Rumunijo vse svoje imetje.

Pred preosnovo rumunske vlade

Bukarešta, 23. avg. e. (Stefani). Doznava se, da bo najbrže v kratkem prišlo do rekonstrukcije rumunske vlade. Zadnje seje ministrskega sveta se nista udeležila dva ministra, člana bivše železne garde. Kakor znano, je minister za propagando Crainic podal ostavko na svoj položaj.

Nemški obalni topovi obstreljujejo Dover

Nemški daljnosežni topovi na francoski obali so sročili dve uri obstreljevali Dover in okolico

London, 23. avg. s. (Reuter). Nemško težko topništvo, ki je razpostavljeno ob severni francoski obali, je sročilo močno obstreljevalo Dover in okolico. Poškodovanih je bilo več hiš in tudi človeške žrtve so ugotovljene. Obstreljevanje se je pričelo okoli 21. ter je trajalo do približno 23.

Kmalu potem, ko so otvorili nemški topovi ogenj, so angleški bombniki izvršili nanje napad. Z angleške obale se je čulo, da so pričeli na drugi strani Kanala streljati tudi protiletalski topovi. Nalo so se čule eksplozije bomb, videli pa se je tudi velik dež sij kakor ob požaru. Angleška

letala so metala menda tudi rakete na padalnik, ki so bile vidne preko Kanala.

London, 23. avg. s. (Reuter). Današnji londonski listi objavljajo slike z včerajšnje napada nemškega težkega topništva na konvoj angleških ladij v Kanalu.

Nemško poročilo

Berlin, 23. avg. s. (DNB). Nemški težki topovi, ki so bili nedavno postavljeni ob obali Kanala in ob francoski obali Atlantskega oceana, so včeraj ves dan razvijali veliko aktivnost. Čulo se je ob vsej obali močno streljanje. Za sedaj je šlo samo za vaje.

Nočni letalski napadi na angleška mesta

V pretekli noči so nemška letala bombardirala v manjših skupinah London, kjer je bilo zadetih več hiš

London, 23. avg. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi ob 7. naslednji komunikacije:

Preteklo noč so izvršila sovražna letala več napadov na Anglijo in sicer posamično ali pa v manjših skupinah. Bombe so bile vržene na mnogo okrožij v Angliji in južnem Walesu ter tudi na neko mesto v severovzhodni škotski in na več okrajev v periferiji Londona. V Londonu so bombe zadale več hiš in neki kinematograf ter so povzročile manjše število človeških žrtv.

V dveh mestih severovzhodne Anglije so povzročili nemški napadi škodo na imetih, v dveh mestih južnovzhodne Anglije pa je bilo povzročene malo škode. Napadi so zahtevali nekaj smrtnih žrtv.

Prvi nočni napad na London

London, 23. avg. s. (Reuter). Poročila novinarskih agencij o nemških letalskih napadih preteklo noč javljajo naslednje podrobnosti:

Napad na območje Londona je bil izvršen v zgodnjih jutrnjih urah. Bil je to prvi nemški nočni napad na London. Protiletalsko topništvo je letala preganalo. Opa-

ziti je bilo tudi mnogo žarometov, ki so iskali nemška letala.

V nekem okraju na periferiji Londona je letalska bomba zadela kinematograf in ga popolnoma porušila. Zadeti je bilo tudi več stanovanjskih hiš in javnih lokali. Poškodovanih je bilo več oseb, toda samo od razbitega stekla. V nekem okrožju je nastal manjši požar, ki pa so ga odrekli za zaščito pred letalskimi napadi in pomočna požarna brigada hitro pogasila.

Pri napadih izven Londona so metala nemška letala težke bombe, zlasti na neko mesto v južnovzhodni Angliji. Prav tako pa so bili bombardirani podeželski okraji v južnozahodni in severovzhodni Angliji.

Sročili v mraku je 15 nemških bombnikov napadlo neko mesto v južnovzhodni Angliji. Letala so naletela na močan ogenj protiletalskega topništva. Tudi lovska letala so stopila v akcijo ter so napadla nemške bombnike, ki so leteli v zelo visoki višini. Po dosedanjih podatkih so bila 4 nemška letala iz te eskadrile sestreljena.

London, 23. avg. s. (Reuter). Pri letalskem napadu na London preteklo noč so bile bombe vržene na dve predmestji na različenih straneh mesta. Pri napadu je bila

porušena tudi neka banka, poškodovanih pa je bilo več stanovanj in trgovin.

Bombardiranje nemških rafinerij bencina

London, 23. avg. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so v noči na četrtke angleški bombniki izvršili zopet več napadov na važne bencinske rafinerije v Nemčiji. Predvsem so veljali napadi velikih rafinerij Brawag pri Magdeburgu in Demag pri Hannoveru. Druge skupine letal so bombardirale nemška letališča v Caeur in Abbevilleu v severni Franciji. Tu je bilo povzročenih več požarov. Napadeni sta bili tudi letališči pri Hannoveru in na otoku Texel. V Poruhju in Forenju so bile napadene železniške naprave in severozahodno od Hannovera so angleška letala bombardirala železniški predor.

Eno angleško letalo je bilo pri teh polnih izgubljeno. Operacije je oviralo slabo vreme. Angleška letala so letela skozi snežne viharje ter so imela na krilih debele plasti ledu.

Nemške letalske izgube

London, 23. avg. s. (Reuter). Od 18. junija dalje do sročili sta bili po uradnih podatkih angleškega letalskega ministrstva nad Anglijo sestreljeni 1002 nemški letali.

Omejitev letalskih alarmov

London, 23. avg. s. (Reuter). Notranji minister Anderson je sročil objavil, da bodo angleške uradne postaje tudi še nadalje dajale letalske alarme samo v omejenem obsegu in ne vedno, kadar bi se pojavila sovražna letala. Notranji minister pravi, da kontrolne postaje ne morejo vedno točno ugotoviti, kje nameravajo nemška letala izvršiti napad, v glavnem pa razpolagajo opazovane postaje z dovolj informacijami, da lahko sklepajo, katerim objektom je namenjen napad nemških letal, ki jih opazijo. Pomote seveda niso izključene. Notranji minister opozarja, da se bo tudi še nadalje gotovo ponovno primerilo, da bodo nekatera mesta bombardirana, ne da bi bil prej dan letalski alarm. Če bi bil odrejen alarm vedno, kadar bi se približala nemška letala, bi to pomenilo oviranje vojne produkcije, kar se nikakor ne sme zgoditi. Brez rizika ni mogoče dobiti vojne, zaključuje uradna izjava.

Samo začetek začetka

Angleški minister za oboroževanje o pripravih za dolgo vojno

London, 23. avg. s. (Reuter). Sročili je imel minister za oboroževanje Morrison govor po radiu. Izjavil je med drugim:

Nemci so pričeli z bliskovito vojno proti Angliji. Zato mora vsakdo na delo. Res ni mogoče, da bi bilo v preteklih 6 tednih opravljeno v oboroževanju Anglije, kar je bilo v 6 letih zamujenega, doseženi pa so že mnogi uspehi. Morrison je nato navajal več primerov, ki kažejo, kako je bila v Angliji pospešena v zadnjih mesecih vojna produkcija. Neka tovarna orožja, ki so jo šele aprila pričeli graditi in bi morala priti obratovati šele decembra, je pričela delati že v začetku avgusta. Druga tovarna, ki izdeluje granate, je že 7 mesecev pred določenim rokom dosegla polno kapaciteto produkcije. V zadnjih 3 mesecih je bilo 60 zasebnih tovarn preurejenih za vojno produkcijo.

Morrison je dejal, da ves angleški delovni narod strnjeno dela v tovarnah, nihče ne stedi s svojim delom, nihče ne zaostaja. Angleški zavezniki so bili eden za drugim poraženi in Angliji vedno bolj grozi invazija. Pri vseh teh grožnjah pa je angleško delovno ljudstvo tiho na delu. Sedaj razpolaga Anglija z armado, ki je res oborožena. In angleška industrija producira več, nego bi se bilo pred 3 meseci zdelo možno. Zasedaj je to res velika pridobitev, Anglijo pa čakajo še velike naloge, da pripravi vse za obrambo in napad. Računati je treba na 2 do 3-letno vojno, zato je vse, kar je bilo doslej storjenega za oborožitev in vojno produkcijo, samo začetek začetka. Vsakdo mora biti z vsemi močmi na delu.

Nemci o svojem in angleškem letalstvu

Berlin, 23. avgusta s. (DNB). Zastopnik nemškega letalskega ministrstva je dal inozemskim novinarjem nekaj podatkov o razmerju moči med nemškim in angleškim letalstvom. Izjavil je, da je nemško letalstvo močnejše nego angleško predvsem zato, ker je nemška letalska industrija že pred vojno delala po sistematskem načrtu in se enotno organizirala. Pri tem pa je bila vendar tudi posameznikom dana možnost, da uveljavijo nove izume, kar pričajo letala Heinkele in Messerschmitta. Če Angličani v prvih 8 mesecih vojne skupno s Francijo niso mogli dohiteti Nemčije v letalstvu, potem bo to mogoče še mnogo manj sedaj, ko je Anglija izpostavljena nemškim letalskim napadom in blokadi. S temi ukrepi pa bo

Nemčija tudi poskrbela, da ne bo mogla dobiti Anglija pomoči od zunaj. Zadnji podatki kažejo, da so Nemci prej celo prevosko cenili kapaciteto angleške letalske produkcije.

Ameriško-kanadski obrambni svet

Ottawa, 23. avg. s. (Reuter). Kanadska vlada je sročila objavila imena svojih zastopnikov v mešanem kanadsko-ameriškem obrambnem odboru. Med 6 člani kanadskega zastopstva so visoki funkcionarji vojske, mornarice in letalstva kakor tudi predstavnik zunanega ministrstva.

Tudi v zastopstvu Zedinjenih držav so prav tako visoki predstavniki vojnega in mornariškega ministrstva ter letalstva, poleg njih pa še newyorški župan La Guardia.

Obrambni odbor se bo sestel k prvi seji že prihodnji ponedeljek in sicer v Ottawi.

Japonska diplomatska ofenziva proti Ameriki

Washington, 23. avg. s. (Ass. Press). V merodajnih ameriških krogih smatrajo, da so najnovejšje obsežne spremembe v japonski diplomaciji priložnost japonski diplomatske ofenzive proti Zedinjenim državam.

Za novega japonskega veleposlanika v Washingtonu bo baje imenovan Akaua, eden vodilnih japonskih veleindustrijalcev.

Pristajanje ameriških letal na Bermudih

Washington, 23. avg. s. (Reuter). Ameriška potniška letala »Clippers«, ki opravljajo promet med New Yorkom in Lizbobo, bodo po odredbi ameriške vlade od sedaj zopet pristajala tudi na Bermudih. Ameriška vlada je sporočila, da sedaj ne nasprotuje več cenzuri poštne pošte na letalih s strani angleških oblasti na Bermudih.

Ostavka predsednika argentinske republike

Buenos Aires, 23. avgusta. s. (Reuter). Predsednik argentinske republike Ortiz je podal ostavko v zvezi z debato, ki je bila te dni o nakupu zemljišč po argentinski vojski. Predsednik republike je smatral, da so bili v debati iznešeni očitki proti njegovi osebi.

Pripravljenost Egipta

Manifestacije v egiptskem parlamentu za vstop v vojno ob strani Anglije

Kairo, 23. avg. s. (Tass) Ass. Press javlja, da se v Egiptu širi gibanje za vstop Egipta v vojno na strani Anglije. Ko je bila predložena v parlamentu debata o zunanji politiki so demonstranti na galeriji bloksali vsem govornikom, ki so zahtevali, naj stoji Egipt takoj v vojni. Min. predsednik je na te govore izjavil, da se po mnenju vlade ni zgodilo ničesar takega, da bi moral Egipt sedaj opustiti svoj položaj nevtralne države, da pa bo šel v vojno, če bi bil izvršen napad na Egipt. Varnostni organi so nato odstranili demonstrante z galerij.

Kairo, 23. avg. s. (Reuter). Egiptski vojni minister Khezi paša je danes potrdil izjavo ministrskega predsednika, da bo Egipt stobil v oino, če bi bila napadena egiptska vojska ali egiptsko ozemlje. Vojni minister je izjavil, da je egiptska mobilna divizija že zavzela strateške položaje na meji ter da je egiptska armada pripravljena, da ob strani angleške vojske nudi odpor vsakemu napadu. Egiptska vojska sama ne bo nikdar napadla, če na bi bila napadena. Se bo borila skupno z zavezniki za obrambo države. Vojni minister je tudi spregledal, da se egiptski čete že zavzele strateške položaje tudi na meji v Sudanu.

Kairo, 23. avg. s. (Reuter). Visoka egiptska vojaška osebnost je izjavila Reuterovemu pisarniku, da je Egiptska armada v stanju največje udarnosti ter da bi v primeru potrebe lahko podprla angleške čete s volim močvostom ter z najmodernejšimi orožjem, med njimi tudi z dobro izvešanim letalstvom.

Angleški letalski napadi v Abesiniji

Kairo, 23. avgusta s. (Reuter). Iz Adena poročajo, da so večer angleški bombniki bombardirali letališča v Dessie in Diredavi v Abesiniji kakor tudi železniško postajo v Diredavi.

Kočljiv položaj Grčije

Posvetovanja grškega kralja s člani vlade — želja po zboljšanju odnošajev z Italijo — Bolgarski list o položaju na Balkanu

Atene, 23. avg. s. (Reuter). Grški kralj Jurij se je davi zgodaj posvetoval z min. predsednikom generalom Metaxasom. In drugi člani vlade. Sinoči je imel ministrski predsednik dolga razgovor z angleškim poslanikom.

Atene, 23. avg. e. Italijansko-grškimi odnošaji v Atenah še nadalje pripisujejo velik pomen, kakor poudarjajo v tukajšnjih političnih krogih. Obenem izjavljajo, da se ti odnošaji nikakor niso spremenili in da se o njih niso pričela nobena službena pogajanja. V Atenah poudarjajo željo grške vlade, da bi se nastali spor rešili na mirnem način. Iz krogov blizu vlade se doznava, da Grčija ni ukrenila nobenih mobilizacijskih ukrepov in da tudi ni mobilizirala posebnih rezervnih enot, pristavljalo pa, da je volni aparat države v pripravljenosti. Poseben pomen pripisujejo v Atenah razgovorom, ki jih je imel večer letalski ataše Sovjetske Rusije s predstavnikom grškega generalnega štaba.

Rusko mnenje o vlogi angleškega brodogoja

Moskva, 23. avgusta s. Moskovski radio navaja mnenje ruskega vojaškega strokovnjaka, ki pravi, da angleško vojno brodogojstvo je še vedno popolnoma obvladuje položaj v Sredozemlju. V dosedanjih operacijah je ostalo to brodogojstvo tako rekoč intaktno. Italijani so izvedli doslej napade na angleške vojne ladje samo s primeroma majhnimi skupinami letal, ki se niso metale težkih bomb. Angleško brodogojstvo je razdeljeno v dve skupini: vzhodno oziroma zapadno od Malte. Vzhodna skupina v Aleksandriji, Mersa Matruh in Sidi Baranu je močnejša. Obe skupini vzdržujeta zvezo po morju pri Malti. Ni izključeno, da bodo zaradi novega položaja morali Angleži v kratkem opustiti Gibraltar kot oporišče za vojno mornarico, kar pa pomorskega položaja v Sredozemlju ne bo bistveno spremenilo.

Nov letalski napad na Gibraltar

Madrid, 23. avgusta s. (DNB) V noči na četrtek je bil izveden zopet letalski napad na Gibraltar. S španskega ozemlja so ugotovili, da so bombe povzročile velike požare. Šest težkih bomb je padlo na luko in v bližino trdnjave.

Mobilizacija šestih letnikov v Španiji

Madrid, 23. avg. s. (Reuter). Za 31. avgust je špansko vojno ministrstvo odredilo registracijo 6 popolnih letnikov rezervistov v Španiji. Dne 10. septembra se morajo nato vsi rezervisti prijaviti v vojaško službo v vojašnicah.

Sofija, 23. avg. e. »Slovo« ugotavlja v uvodnem članku, da je Balkan od pričetka sedanjih vojne ostal miren. Čemur se je med drugim zahvaliti tudi stališču Italije vse do njenega vstopa v vojno. V zadnjem času pa naš mirni polotok ni več tako dobro zavarovan, kakor je bil nekdaj. Vzrok je na eni strani nejasno stališče Turčije, ki ima trenutno mobilizirano tako vojsko, kakor je še ni imela, na drugi strani pa grško-italijanski spor. Za sedaj gre sicer samo za novinarsko polemiko, toda to ljudje, ki ne izključujejo tudi druge možnosti, da bi se utesnili stvar razvijati dalje in sicer zaradi položaja Grčije na Sredozemskem morju in zaradi angleških jamstev Grčiji, ki se jim neče odreči. Gre za popolnoma suh smodnik, ki čaka samo na iskre. Če bo mir sklenjen, bo ta skaletev prišla od juga. Na koncu pravi list, da balkanske države ne bodo dovolile, da bi prišel Balkan v položaj, v kakršnem je bil od 1. 1915. do 1918.

Proti vmešavanju tujcev

Ženeva, 23. avg. e. (United Press). Službena francoska radijska postaja se je v bavlila tudi v vprašanju vmešavanja tujcev v francoske stvari. Ob tej priliki je bilo naglašeno, da so v marsičem tudi tujci krivi usode, ki je zadela Francijo. V tem pogledu so padle prav ostre besede proti bivšemu predsedniku italijanske vlade Nitti in grofu Sforzi.

Chamberlain bo izstopil iz angleške vlade

Sledili mu bodo zunanji minister Halifax in še nekateri drugi člani vlade

London, 23. avg. s. (Tass). Včerajšnji »Manchester Guardian« poroča iz dobro poučenih krogov, da tolačito dejstvo, ker blivši min. predsednik Chamberlain ni bil navzoč na seji parlamenta v turek, ko je imel Churchill svoj govor, s tem, da bo Chamberlain v kratkem izločen iz vlade. List napoveduje, da bodo v začetku septembra izvršene obsežne spremembe v sestavi Churchillovega kabineta. Tudi zunanji minister lord Halifax bo haje iz vlade izločen.

London, 23. avg. e. (United Press). Na podlagi poročila, da se je Chamberlain nekdaj moral podvreči drugi operaciji, so se pojavile v londonskih političnih krogih vesti o nameravani rekonstrukciji angleške vlade. Vlada je odgovorila seje do 5. septembra. V londonskih krogih prevladuje mnenje, da bodo o priliki eventualne rekonstrukcije v prvi vrsti izstopili Chamberlain, Halifax, Kingsley Wood, Greenwood in Duff Cooper. Mislijo, da bo prišlo do rekonstrukcije šele pozno jeseni. Dotlej bi se Chamberlain umaknil s svojega mesta iz zdravstvenih razlogov, bi lord Halifax podal ostavko v glavnem zaradi svoje politike napram Rusiji in Japoniji.

Odgoditev parlamenta

London, 23. avg. s. (Ass. Press). Obe zbornici angleškega parlamenta sta večeraj za 14 dni odgodili zasedanje. Eden izmed poslancev je opozoril vlado, da poteče sedanjemu parlamentu 14. novembra poslovna doba, ter je vprašal, če

Nevarnost večjih poplav minila

Včerajšnji dan je bil glede dežja re korden — Lokalne povednji so napravile precej škodo

Ljubljana, 23. avgusta. Včeraj smo imeli v Ljubljani letošnji rekord po količini dežja: znesel je 48,2 mm. Ponašamo se tudi lahko, da ni nikjer v državi padlo toliko dežja kakor pri nas. K temu rekordu se je pridružil še eden: barometer je bil letos dolejš najnižji: 745,3 milimetra. Zračni pritisk je pa od večeraj že znatno narasel. Davi je znesel 758,5. Zaradi izredno močnega dežja včeraj se je ponoči zelo ohladilo. Davi je kazal termometer v Ljubljani samo 8,4 stop., kar je ne navadno nizka temperatura za avgust. Če drže podatki za Maribor, da je tam znašala davi minimalna temperatura je 4 stop., je to tudi posebna vrsta rekord za avgust.

Tudi v mnogih drugih krajih so imeli včeraj precej dežja; v Zagrebu so ga namerili celo 45 mm. Vendar je bila bila najbolj prizadeta Slovenija. Vode so že dopolne naglo naraščale in popoldne so začele prestopati bregove. K sredi je popoldne prenehalo deževati, sicer bi imeli zopet katastrofalne povodnje. Zelo je bilo ob 7., nakar je deževalo nekoliko bolj umerjeno do 9. Od 9. do 11.15 so pa bili najhujši nalivi. Rahleje je deževalo še do 13.30. Če bi deževalo ves dan tako, kakor je nekaj ur dopoldne, bi ne dosegli najhujše letošnjega rekorda, temveč celo za zadnje desetletje. V zadnjih 20 letih je padlo največ dežja v Ljubljani v enem dnevu 27. septembra 1926. Tedaj je deževalo noč in dan, da so namerili 153 mm dežja, torej skoraj štirikrat več kot včeraj. Izredno močni nalivi so bili tudi 22. septembra 1933, ko je v Ljubljani padlo 121 mm dežja. V zadnjih letih je padlo največ dežja 11. septembra 1937, in sicer 107 mm. Vidimo, da so pri nas najhujši nalivi navadno septembra. Povprečne padavin v septembru znaša za Ljubljano 170 mm, v avgustu pa 148 mm. Letošnje povprečje padavin v avgustu se seveda preseže. V Ljubljani je bilo navadno avgusta najlepše poletno vreme, vendar je avgust nekoliko bolj deževen kakor julij, ki je najbolj suh poletni mesec, saj znaša povprečje padavin julija 113 mm.

Nevarnost večjih poplav je minila. Vse vode sicer še niso začele upadati. Ponoči je še priteklo mnogo vode s hribov po hudourniških pritokih. Zato je tudi Ljubljana jutraj še nekoliko naraščala. Pri Podpeču in pri barjanskih šol. Pri šol je bila davi 180 cm nad normalo, na špičce pa 178 cm. Zaninljivo pa je, da je Ljubljanka na špiči ponoči že začela upadati ter je bila davi že za 12 cm nižja od večeraj. V večeraj je bila Ljubljanka davi še vedno 2 cm nad normalo, a ni več naraščala.

Na Barju je seveda poplavljen precej zemlje, vendar so pod vodo predvsem le

Silni nalivi v zagorski dolini

Zagorje, 22. avgusta. V noči od srede na četrtek je v območju zagorske doline močno deževalo, naliv je sledil nalivu in jasno je bilo takoj, da bodo vode s pobočij Sv. Planine in drugih okoliških hribov pridrele v dolino ter povzročile novo škodo. Res so se že kmalu v zori začela polniti korita dveh sicer poletnih potokov Medije in Kotredžice, ki sta med silnim bobnenjem naraščala in odnašala s seboj vse, kar sta dosegla. Motna, blatna voda obeh potokov se je stekala v okolišu Švepovne in na tem mestu prestopila bregove ter zalila polja in vdrla v hiše tamkaj stanujočih ljudi, ki so morali brez moči gledati, kako vdira voda v stanovanja, uprpača opravila, razdira plotove in odnaša gradivo izpred hiš. Najhujše je prizadela Kerinova domačija, ki leži najnižje in kjer je voda stala do pol metra visoko v stanovanjskih prostorih, ki so od zadnje povodnje še niso niti osušili. Predno so zbežali iz hiše, so izmordeni po prvi nesreči, zložili dele hišne opreme na mize in vrh postelj, tako da so vsaj te stvari deloma rešili pred uničujočo mokroto. Vse po vrstu pa je stala oziroma drla voda kot pravi hudournik blizu meter visoko ter si mimo Amerškove hiše iskala odтока, ki ga pa seveda ni našla, ker ga je zaviral visok nasip, po katerem teče rudniška železnica. Voda je vdrla tudi v trgovino in delavnico g. Amerška ter mu povzročila občutno škodo. G. Ritter, ki si je pred kratkim zgradil lično stanovanjsko hišico v kotu sotočja obeh potokov, je rešil kletne prostore samo s tem, da je pravočasno z deskami in peskom zgradil vrata ter mu je namočilo samo temeljne zidove. Prav tako je bila sredi poplave nova vila g. Košenine, kjer so morali stanovalci odhajati iz hiše skozi okna. Niže proti postaji je stal ves kompleks poslopj g. Suše sredi drveče vode, ki je po mili volji gospodarja v prizemlju. Pred letom ali kaj se je bil g. Suša preselil semkaj s Podkra-

ja kjer so mu zemeljski usadi uničili dom, tu pa ga preganja voda.

V precej kritičnem položaju so bile tudi rudniške naprave v Toplicah, kjer je Medija prestopila bregove in zalivala dohode v rove. Sodeč po obliči tramovja in sploh lesa, ki ga je prinášala Medija, je napravila občutno škodo tudi v gornjem teku, o čemer pa se nimamo preverjenih poročil. Medija je med silnim bobnenjem skalovja, ki ga je valila s seboj, drvela v precej naraslo Savo ter potisnila svojo strugo daleč preko njene sredine. Šele okrog 14. ure je začela voda upadati, za seboj pa je puščala debele plasti sivga blata in kolovozine kamena kar preko plodnih njiv. Prizadeti so bili posredno tudi posestniki vzdolž glavne ceste, kjer je skozi odtočne kanale udarila voda in do meter visoko zalila kleti, ki se zlepa ne bodo osušile. Tako je mokri element ponovno prizadel mnogo obupa in stroškov, kakor že nekaj desetletij ničje ne pomeni.

Na Spornovi je bilo to pot mnogo negodovanja, ker poklicani faktorji po izkušnjah zadnje povodnji niso odredili vsaj najnujnejših zaščitnih ukrepov. Tako da je eden glavnih vzrokov ta, da je v smeri od žage g. Kovaca proti iztoku Kotredžice struga polna kamena, ki je znižalo strugo do polovice, radi česar voda ni mogla odtekati skozi precej nizki prupust mostu preko glavne ceste. Zjaj je struga seveda še precej višja in komaj meter pod nivojem ceste ter je očitvidno da bodo tu še drle vode preko korita. Prav tako bi bilo potrebno, da bi bila v predelu pred hišo g. Ritterja in Amerška pod železniškim tihom vsaj dva dovolj široka propusta, da bi voda vsaj hitro odtekala. Eno pa je gotovo, namreč, da je ta del treba regulirati kar najbolj smotno in sicer neutegoma, saj je sramota, da je taka spodtaka tako rekoč v samem središču tako velike občine kot je Zagorje.

Kmet, ki ga je letos že itak vse povsod večjo silo pritiskala. Že v dopoldanskih urah, ko je lilo še neprestano dalje je močno narasla tudi Dravinja, ki je mahoma zajela vso Dravinjsko dolino. Vasi Pekel, Poljčane, Sp. Poljčane, ki ju spaja medsebojno most čez Dravinjo so bile popolne popolnoma odrezane druga od druge, ker je bila cesta na več mestih pod vodo in je bil ponekod celo prehod z avtom ogrožen. Pod vodo je bila tudi Luščekova Konjska proga, ki se vtje po Dravinjski dolini je bila od Loč pa tja do Žil vsa pod vodo.

Kmet, ki ga je letos že itak vse povsod

Nevarna povodenj v Dravinjski dolini

Vsa dolina pod vodo — Ajda je uničena

Poljčane, 22. avgusta. Danes je zadela Dravinjsko dolino nevarna povodenj, kakršne že nekaj let ne pomnimo. Vode so narasle tako nepričakovano, kakor še nikoli. V tako kratkem času voda se nikdar ni prihrumela v dolino in jo spremenila v nepregledno jezero. Deževati je začelo od srede na četrtek ponoči. V prvih današnjih jutranjih urah je najprej začela tu v Poljčanah naraščati Brežnica, ki je proti poldnevu že preplavila vse bližnje travnike in njive. Udrila je v kleti, preplavila cesto in udarila v pritične prostore stanovanj in poslovnih lokalov. Ves dan so bili na delu gasilci,

ki so reševali in črpali vodo ki je z vedno večjo silo pritiskala. Že v dopoldanskih urah, ko je lilo še neprestano dalje je močno narasla tudi Dravinja, ki je mahoma zajela vso Dravinjsko dolino. Vasi Pekel, Poljčane, Sp. Poljčane, ki ju spaja medsebojno most čez Dravinjo so bile popolne popolnoma odrezane druga od druge, ker je bila cesta na več mestih pod vodo in je bil ponekod celo prehod z avtom ogrožen. Pod vodo je bila tudi Luščekova Konjska proga, ki se vtje po Dravinjski dolini je bila od Loč pa tja do Žil vsa pod vodo.

Kmet, ki ga je letos že itak vse povsod

Savinjska dolina zopet poplavljen

Včeraj proti večeru je začela voda upadati in večja nevarnost je zaenkrat minila

Celje, 23. avgusta. Zaradi neprestanih nalivov, ki so trajali z manjšimi presledki od torka jutraj do četrta jutraj, močno premočena zemlja ni mogla vsrkavati vseh padavin, tako da so se pričele vode razlivali v struge potokov in rek, ki so začele naraščati. Zaradi stalnega deževja so pričele vode v strugah v četrtek jutraj močno naraščati. Savinja je pričela naraščati že okrog 5 zjutraj ter je zvečer dosegla 2,5 m nad normalo. Še močnejše pa so narasli njeni pritoki. Po vsej Savinjski dolini in okrog Celja so nastale poplave. Vode so se razlile preko travnikov, njiv in hmeljskih nasadov. Posebno so narasle Voglajna, Hudinja, Ložnica, Sušnica in Bolska.

Vsa Savinjska dolina je dvojno prizadeta. Sedaj je glavni čas obranjanja hmelja. Obrabke že čakajo več dni, da prično z obriranjem, poleg tega pa imajo precejšnjo škodo tudi hmeljarji, ker je pričel hmelj že rjaveti. Vode so naraščale do 20, ko so dosegle svoj višek. Ker je pa prenehalo deževati, so potem polagoma pričele vpadati. Močno so bili prizadeti naslednji kraji: okrog Vojnika in Škofje vasi je narasla Hudinja odplavila več brvi in most ter pokvarila jez v Škofji vasi. Naselja ob Voglajni, Gaberje in Zgornja Hudinja, so bila pod vodo ter je pričela v nekatera stanovanja že teči voda. Tekstila na tovarna Majdč in Škofji vasi je morala prenehati z delom, ker je voda vdirla v notranjost skozi okna. Tudi Šmarjeta je bila poplavljen. Na drugi strani od Nove vasi proti Ostroznemu in Lopati je bilo vse pod vodo. Posebno hudo je bilo prizadeto Ostrožno, kjer je bilo zaradi narasle Sušnice vse pod vodo. Tu je položaj tem hujši, ker je nedavno tča oklestila vse nasade, sedaj pa je voda odnesla še vse ostalo.

zemljišča, ki so vselej ogrožena ob nekotnih hujših nalivih. Tako je pod vodo cesta v Črni vasi pri Lipah in Ižica je poplavlila Hauptmanc. Precej polj in travnikov je poplavljenih v Bevkah in pri Borovnici. Stranske ceste med Borovnico in Preserjem so bile davi pod vodo in prebivalstvo se je moralo posluževati čolnov. V najhujših ogroženih barjanskih vaseh so včeraj, ko je začela naraščati voda, začeli kopati krompir, da bi rešili, kar se je še dalo. Balo so se, da bo voda delj časa stala na poljih ter da bo krompir zgnil.

Lokalne povednji so napravile sicer precej škode, vendar so ljudje lahko zadovoljni, da ni bilo hujšega. Nevarnost je minila in je upanje, da ne bo prevelike škode tudi v krajih na Barju, kjer je še danes dopolne stala voda do večera v glavnem že otekla.

Sava je začela upadati že sinoči. Najvišja je bila (v Tacnu) včeraj ob 15., ko je bila 130 cm nad normalo. Davi (ob 9.) je bila še 60 cm nad normalo, a je že precej hitro upadala.

Nekaj škode je napravilo včerajšnje deževje tudi v samem mestu. Najbolj so bile prizadete nižje lege. Trnovo s Koleszjo, Glince in Rožna dolina. Talna voda se je precej dvignila in tu in tam so se zamašili kanali, zato je voda vdrla v mnoge kleti.

prizadelo v vinogradu, sadovnjaku in na polju in, ki je staval še zadnje upanje na pozne jesenske pridele obupno zre na uničujoč vodni element. Krompir, koruza, fižol, pesa in ajda njih zrna nala so zdaj pod vodo in podvrženi uničenju in gnitju. Po površju zamazane vode plavajo vsepovsod zrele buče, drva in otava. Ponovno je ogrožena tukajšnja električna centrala, ki je vsa v vodi. Okrog Dravinjskega mostu se zbirajo gube ljudi in opazujejo besnečo vodo. Mnogi bi radi čez, na vlak in po drugih poslih pa ne morejo. Pot v Poljčane s postaje in obratno je voda zaprla. Mnogi, ki bodo prišli danes z vlakom v Poljčane bodo morali prenočevati v Peklu.

Zadnja silna povodenj je bila v naši dolini 1. 1926. Ljudje se še spominjajo tistih strašnih dni, ko so plazovi namočene zemlje rušili hiše. Odnašalo se živino, živeč, drva ter je plaz, ki se je v cel nad progo porušil tovarni vlak. Na večer, ko to plišmo se na obzorju kaže nova nevihta in ni upati, da bo voda čez noč otekla. Kako potrebna je regulacija Dravinje pa se je s to povodnjo, ki vsako leto po večkrat zadene Dravinjsko dolino, ponovno in nujno pokazala.

Mursko polje pod vodo

Ljutomer, 22. avgusta. Ze dva dni imamo nalive, ki trajajo od ranega jutra do poznega večera. Vode so polni že vsi manjši jarki in potoki, da se je razlila že po njivah in travnikih, deloma pa tudi po cestah. Kostonjevec in ščavnica sta se davi razlili po njivah, travnikih in cestah. Če bo voda nekaj časa ostala na njivah, bo škoda velika. Poplavljen pa je že mnogo njiv krompirja in koruze. Voda sega pri Stročji vasi tik do banovinske ceste, pristavka cesta je že vsa poplavljen. ščavnica je tudi lukavsko polje zalila z vodo in skoraj vsa svojo dolino od Jurja pa do svojega izliva. Vsi gozdovi ob izlizu ščavnice v Muro pri Razkrižu so pod vodo.

Mura naglo narašča in če ne bo nalivov konec, bo tudi Mura prekorčila bregove in napravila na posevkih ogromno škodo. Največja nevarnost proti krompirju in koruzi. Krompir že itak zelo gnije od prevelike moče. S hribov se vale velike množine umazane vode, ki odnaša zemljo iz strmo ležečih vinogradov in njih. Voda s hribov trga poti in ceste.

Če nalivi ne ponehajo, preti vsemu Murskemu polju velika nevarnost poplav, ki bodo na našem narodnem gospodarstvu pustile težke posledice zlasti se v teh časih, ko mora naš kmet v trgovini kupiti vse po mnogo višjih cenah kot prej, za prodajo pa ima vedno manj svojih pridelkov razen živine in še tiste ne bo mogel hraniti, če mu polje in travniki ne bodo dali tega, kar rabi pri svojem gospodarstvu. Ob času, ko to poročamo, nalivi še trajajo in voda kar vali po cestah.

Koledar

Danes: Petek, 23. avgusta: Filip, Zdenka
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: zaprt
Kino Sloga: zaprt
Kino Union: Edvard VII. in njegova doba

DEZURNI LEKARNE
Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočvar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

— Za vpisovanje na državni srednji glasbeni šoli je določen rok od 1. do vključno 15. septembra. Novovstopiški gojenci se morajo javiti do vključno 5. septembra. Sprejemni izpiti bodo od 6. do 10. septembra. Vrstni red izpitov bo objavljen na razglasni deski. Informacije glede sprejemnih pogojev se dobe v pisarni Gosposka ulica 8-I. Poučevalo se bo v oddelkih za teoretične predmete, za solopetje (koncertno in operno), za klavir in orgle ter za orkestralne instrumente (—)

800 francoskih letal izročeni Nemčiji

London, 23. avg. s. (Ass. Press). General de Gaulle je sporočil sinoči, da je vlada v Vichy pustila prepeljati iz Maroka in drugih severnorafrških francoskih kolonij 800 francoskih vojaških letal, ki so bila nato izročena nemški oblasti.

Vzgojno delo zahteva celega človeka

Nujno je načrtno sodelovanje učiteljev — Tudi starši morajo pokazati več zanimanja za važna šolska vprašanja

Ljubljana, 23. avgusta. Redko katera učiteljska samoizobraževalna akcija je bila po svojem bogatstvu, pestrem programu zajeta tako uspešno iz pereče problematike sodobne razvane dobe kot je letošnji pedagoški teden. Dasi živimo sredi najbolj razgibanega časa svetovnega valovanja, ko pretresa ne samo evropsko ozračje, ampak že ozračje vsega sveta, ledeni dihi smrti, vztraja slovensko učiteljsko mirno pri svojem poklicnem delu za vzgojo, kulturni in gospodarski dvig našega naroda. Ne samo, da vztrajajo naši pedagogi pri svojem dosedanjem delu, oni ga poizkušajo še z lastno kritiko analizirati, preizkušati sorazmerje med potrošenimi energijami in dobljenimi rezultati, poiskati vzroke neuspehom in oviram ter s temi novimi spoznanji začeti novo, poglobljeno in načrtno delo v šoli in izven nje.

Pravo in edino delo učitelja je in mora biti vzgoja. Pri vseh akcijah gospodarskega in sličnega značaja se naj manj udeležuje kot praktični delavec, a mnogo bolj kot vzgojni faktor. To novo spoznanje mora počasi dozoreti v vrstah našega učiteljskega. Prva in glavna dolžnost sodobnega učitelja pa mora biti energično zavzemanje in ščitjenje interesov vaše mladine in šolstva. Tu mora nastopiti odločno kot zastopnik v naši državi organizirane družbe in narodne zajednice.

Učiteljski oddelek za duševno zaostale otroke v Kozjem, znani sociolog, pedagog in publicist, Martin Mencej, je v jasno izpeljanem predavanju vodil slušatelje k temeljiteljskemu spoznavanju šolskega razreda.

Pedagoška psihologija govori o razredu kot zaključeni življenjski enoti, ter svojevrstni individualnosti. Kljub temu pa mora vsak učitelj priznati, da tvori sleherni razred zelo raznoliko družbo v smislu podedovanih in pridobljenih duševnih in telesnih lastnosti ter raznih ekonomskih in socialnih vzročnih posledic.

Kaos, nered, zmeda, kontrasti, nesoglasja in nasprotstva so znaki sodobne družbe, a vsak šolski razred je odsev te družbe. Zato je študij, raziskavanje, opazovanje in razumevanje razreda neobhodni predpogoj za uspešnejše šolsko vzgojno in izobraževalno delo.

Ne zadostuje pa samo subjektivno opazovanje in kvalificiranje razreda, ampak nujno je čim objektivnejše razumevanje. S tem študijem razreda se je bavilo že več učiteljev, med njimi je tudi Ledinek, ki je izdal dva dela svoje študije »Moj razred« v založništvu »Pedagoškega tiskara« (odpravnikištvu Zavre pri Ptuj). Tudi Mencejeva mladinska razprava je izšla v »Prosvetici«.

Zavedati se moramo, da so uobičajene ocene znanja le formalne ugotovitve končnih uspehov vsakega učenca. Drugi način spoznavanja razreda je opazovanje otrok in njihovih sposobnosti. Pogoj za stvarno opredeljevanje in oceno so 1. dolgo opazovanje, 2. sposobnosti vzgojiteljevega intuitivnega življenja ter 3. potrebno psihološko znanje.

Nekdaj je šola v Herbartovem smislu gojila pretirano spominsko učenje, danes polaga več pozornosti in paznje na razumsko samodelovanje učenca, zato so važne razumske sposobnosti otrok, predvsem njihova inteligenca.

Stopnju duševne zmogljivosti doženemo z preizkušenim in izbranim testom. Teh skal za inteligenčno preizkuševanje je več, prilagojene so posebnim prilikam vsakega naroda. S testiranjem določimo otrokovo duševno starost. Če to duševno starost otroka delimo z življenjsko odn. telesno starostjo, dobimo inteligenčni količnik.

Predpogoji za testiranje so: 1. temeljito znanje, 2. standardizirana skala testov. Te skale še Slovenci do danes nimamo, zato bomo začasno uporabljali srbsko Stefanovičovo skalo testov, ki nam je najbližja. Ta srbska skala pa bo samo pomožno in začasno sredstvo, da bomo z njo pomočjo ustvarili na podlagi obsežnega eksperimentiranja lastno slovensko skalo.

»Učiteljski pokret« je dosedaj ustvaril začasno skalo za telesno rast in razvoj slovenskih otrok. Njegova prva bodoča naloga je ustvaritev slovenske skale testov za preizkušanje duševne starosti slovenske mladine.

Iz duševnega prereza posrednih učencev si nato učitelj ustvari raznoliki in pestri prerez duševnega stanja razreda. Pri tem je važno spoznanje, da kljub svojevrstni individualnosti razredne zajednice, ki se izraža v nekem skupnem hotenju in volji, vendar le ni popolne razredne enotnosti, ampak razpada ista v razne razredne skupice z lastnimi, ožimi interesi in smotri, ki jih mora učitelj temeljito spoznati ter koristno izbrati v pozitivno vzgojnem smislu.

Ne zadostuje pa, da učitelj le pozna razred objektivno. Razumeti mora, da izvira duševno stanje in šolski uspeh kot posledica takšnega ali drugačnega socialno-ekonomskega miljeja, v katerem živi in raste naš slovenski konkretni vaški otrok. Tako uvidimo, da je psihofizična veda posledica sociološke vede. Do istih ugotovitev je prišla Adlerjeva individualna psihologija.

Vsako uspešno vzgajanje mora biti zasnovano na ekonomskih, čimurh in ostalih materialnih življenjskih pogojih posrednika in družbe, ki določujejo karakter in sposobnosti vsakega človeka, predvsem pa otroka. Zato mora biti naš izhodni del: preiskava in ugotovitev materialnega položaja otroka, nato moramo preskrbeti, da se one izboljšajo, kajti sedaj bo možna res uspešna uporaba modernih vzgojnih načel.

Sledilo je predavanje agilnega tajnika Zveze društev »Šola in dom« profesorja ljubljanske učiteljske šole, Venceslava Čopca, o učiteljsko-sodelavstvu.

Ob stvarni analizi dosedanjega učiteljskega udeleževanja prav lahko ugotovimo njegov izredni idealizem in postrtovalnost pri vseh mogočih in nemogočih akcijah na naši vasi. Če pa ugotovimo kolika je moč in vpliv učitelja v odnosu s potrošeno energijo, moramo ugotoviti, da je nujna reorganizacija vsega učiteljskega prizadevanja ter smotrna, načrtna koncentracija sil vseh 4000 članov slovenske učiteljske zajednice, le tako se lahko ustvari veliko delo.

Prvo področje dela je v šoli, med šolsko mladino. Tam in vsepovsod drugje naj bo resno sodelovanje vseh učiteljev na enotnem delovnem postopku. S smotrnim, racionalnim delom se ob mnogo manjših žrtvah lahko doseže večji uspehi. Važni so delovni krožki, pogostejše sestajanje in diskusija.

Nato se je predavatelj kot prvi pri nas lotil tudi globlje duševne analize slovenskega učiteljskega in sodobnih, raztrganih razmer civilizacijskega brezobzirnega tempa. Burni aplavzi so večkrat že med predavanjem samim podkrepili predavateljeva iskrena izvajanja.

Nujno je potrebno več toplih človeških odnosov. Zatreji je treba odvratno in ponižujoče ovadstvo in denunciranje z anonimnimi pismi pri oblasteh. Ta bolezen se je grdo razbohotila med vsemi stanovji, posebno pa med slovenskim učiteljskim ter službi kot sijnajo sredstvo za popolno uničenje političnega nasprotnika. V zvezi s tem je zopet preveliko hlapčevstvo s pretirano uslužnostjo in pedantskim izvrševanju ukazov. Tudi politično izkoriščanje ugodnih situacij ter oholo obnašanje s politično podprtjo hrbtnosti je znak današnje dobe.

Učiteljsko vodil ves narod k višji duhovni kulturi, zato mora ohraniti svojo duhovno svobodo ter čuvati svoj stanovski ugled pred vsemi, ki imajo načrtni namen streliti in ponižati ugled učiteljskega, ki z novim delom in večjo postrtovalnostjo raste iz dneva v dan v večje sožitje z narodom.

Jasni, sodobni osebni nazori in pravila, načelna orientacija učitelja v dobi in prostoru, ga dvigata visoko nad nizke intrige raztrganih političnih strasti, da kot močno blesteči svetilnik sveti v boljše bodočnost.

Didaktični vodja ljubljanske poizkusne šole prof. Rudolf Kobilica je v temi o šoli in starših podal tak globoko in zdrave misli, da bi jih bilo škoda navesti samo v izveščku. Zato bomo ob prvi priliki te misli objavili v daljši obliki ter tako primerno razsvetlili ta tako važen medsebojni odnos šole in doma, ki lahko, če je pozitivno zgrajen dela čudeže.

Razne so te možnosti medsebojnih odnosov, a ustvarjati se morajo na zdravi podlagi. Gospodarske ovire in nepravilne namršujo narod etično ter ga vodijo k biološkemu propadanju. Zato je osnovni problem našega naroda izboljšanje gospodarskih razmer, da se s tem prepreči etična degeneracija družbe in končno biološko hiranje naroda. Napačno je delo nekaterih, ki govore o duhovni krizi ter s tem zavlačujejo razčiščenje vzrokov sodobnih težav, ki leže le v gospodarskih kontrastih, nepetostih in trenjih.

ne pa samo z besedo, dotlej bosta vladala v indijskih družinah zadovoljstvo in mir in na starih navadah, v katerih je mnogo plemenitosti se bo malo izpremenilo.

Mrtva je ujela zločinca

V človeškem življenju se pripeti marsikaj čudnega. Nekateri ljudje pa tudi po smrti še nimajo miru. V finskem mestecu Tammarforsu je umrla ona dan nenadne smrti premožna splošno znana in priljubljena vdova. Njeni sorodniki so ji pripravljali lep pogreb. Truplo so položili na mrtvaški odredi sredi vencev in šopkov v njeni villi. Ob krsti so stali visoki svečniki, v katerih so gorele debele voščene sveče. Stuzinčad je stala vsa noč ob krsti umrle gospodarice.

Pred odkritjem spomenika kralju Aleksandru I.

Četrtninska voznina dovoljena — Važna navodila udeležencem odkritja

Ljubljana, 23. avgusta. Le še kratkih 14 dni nas loči od tega velikega dogodka. Zaradi tega je stvarno nemogoče, da bi mogel delovni odbor za odkritje spomenika sproti odgovarjati vsem posameznikom in poedinim organizacijam na številna vprašanja glede voznih olajšav, prijave, udeležbe in razporeditve na slavnostnem prostoru. Zato bo delovni odbor odsluži sproti objavljati navodila, poslastila in sploh vse kar je v zvezi z odkritjem spomenika. v posebni rubriki naših dnevnikov.

Vse, ki se zanimajo za odkritje spomenika in se nameravajo slavja udeležiti, posebno na društva, organizacije i. t. d. zato opozorjamo na to in jih vabimo da pazljivo spremljajo te objave, da bodo o vsem informirani.

V kolikor bi na bila potrebna še posebnaj polasnila, naj vsakdo osebno ali telefonično poizve pri odboru za odkritje spomenika — Ljubljana, Kronstorni trg 1/II. (Kazina) — telefon št. 33-60 med poslovnimi urami ob delavnikih od 8. do 12. in od 15. do 19. ure.

Navodila za četrtninsko voznino

Z odlokom g. ministra za promet je na prošnjo odbora za postavitev spomenika Viteškemu kralju vsem udeležencem iz Slovenije in iz postaj na progi Beograd-Ljubljana odobrena četrtninska vozna cena za potovanje k odkritju spomenika dne 6. septembra t. l. v Ljubljani.

Udeleženci kupijo na svoji odhodni postaji na osnovi osebne izkaznice, ki jo je izdal odbor za postavitev spomenika železniški obrazec K-14 in polovično vožno karto do Ljubljane, katera velja tudi za brezplačen povratek po isti ali krajši progi, če bo na izkaznici in obrazcu K-14 od odbora potrjena udeležba pri odkritju.

Ta vozna olajšava velja za prihod v Ljubljano od 4. do 6. septembra, a za povratek od 6. do 8. septembra t. l., in sicer za vse razrede razen IV in za vse vlake razen ekspresnih.

Da pa bi mogel vsakdo brez velikih težav in stroškov priti do te legitimacije, je odbor zabilagel vse slovenske občine, da glede na veliki državni in nacionalni pomen te slavnosti prevzamejo posredovanje pri izdaji legitimacij.

Zato naj se vsi reflektanti na legitimaciji za četrtninsko vožnjo k slavnosti odkritja spomenika takoj prijavi pri občini svojega bivališča, ker morajo občine do 29. avgusta sporočiti odboru število potrebnih legitimacij, katere se bodo takoj odposlale posameznim občinam radi izdaje protidodajnega plačila nabavne cene 2 din.

Opozarjamo ob tej priliki, da za pravočasno rešitev naknadnih prijav ali prošenj za pošiljate nadaljnjih legitimacij odbor ne prevzame nobenega jamstva. Podoben sporod svedčanosti bo objavljen v časopisih.

Ker je glede na veliki narodni pomen te slavnosti pričakovati ogromnega navala občinstva v Ljubljano, bo seveda tudi pri prevozu na železnicah velika težkoča, ako se ne bo vsak posameznik ravnal po navodilih. Morebitne nerednosti moremo le na ta način preprečiti, če se vsakdo pravočasno prijavi svoji občini zaradi legitimacije in če bo tudi vsaka občina v stanu, da najkasneje do 1. septembra zjutraj prijavi točno število udeležencev železniški postaji odnosno postajališču, na katerem nameravajo t. vstopiti. Seveda bodo še izdana točnejša navodila po 1. septembru, s katerimi vlaki naj udeleženci iz določenih krajev potujejo, katerih navodil se bo treba v interesu udeležencev samih točno držati, ker bo sicer naval samo na določen vlak, ki bo pre-

terih so gorele debele voščene sveče. Stuzinčad je stala vsa noč ob krsti umrle gospodarice.

Okrog polnoči je stal na straži eden najmlajših služabnikov. Umrli vdova je imela na vratu krasno dragoceno ogrlico in ta je služabnika premočila, da jo je hotel ukrasti in nadomestiti s ponarejeno. Ko se je sklonil nad mrtlico je pa zadel s komolcem ob svečo, da je padla. Ropot je vzdramil dozdevno mrtvo vdovo, ki je sedla v svoji krsti. Služabnik se je tako prestrašil, da se je onesvestil. Se dolgo potem, ko se je iz dozdevnega večnega sna prebujena vdova veselila življenja in zdravja, je ležal njen služabnik v bolnici, tako mu je bilo pretreslo živce.

napolnjen in ne bo mogel nadaljnjih potnikov prevzeti.

Opozarjamo že danes udeležence prav posebno na določilo, da morajo dati izkaznice odbora in žel. obrazec K-14 v Ljubljani potrditi od podpisane odbora, ker sicer izgube veljavnost za povratek. Odbor bo potrjeval legitimacije dne 6. septembra ves dan na krajih, ki bodo še objavljeni po časopisju.

Odbor za postavitev spomenika

Lep uspeh slovenske pisateljice

Ljubljana, 23. avgusta. Društvo za postavitev spomenika hrvatskemu kralju Tomislavu je razpisalo nagrado za najboljši sledilski delo o prvem hrvatskem kralju. Prvo nagrado je dobil Tito Strozzi, drugo V. Peroš, tretjo na Rade Meštrović. Pod imenom Meštrović se na skrivaj članica Društva slovenskih književnikov Ruža Lucija Petelinova, znana prevajalka nemških in hrvatskih libretov, pa tudi sama piše librete in pesmi.

Ruža Lucija Petelinova je sprejela kot odposlanica mariborskih literatov nedavno na Zidanem mostu hrvatske književnice, ki so priredili v Mariboru literarni večer. Tesni stiki med hrvatskimi in slovenskimi književniki so vodili tudi to dramo iskrene ljubiteljice hrvatske kulture, hrvatske preteklosti in hrvatskega naroda, kakor pišejo zagrebške »Novosti«. S tem dobiva nieno delo še poseben pomen.

Iz Novega mesta

— Začetek šolskega leta na drž. realni v Novem mestu. Popravni izpiti se bodo vršili 26. avgusta za oba prva in oba druga razreda ter za III. razred, 27. avgusta za ostale razrede. Popravni nižji tečajni izpiti bo 29. avgusta, popravni višji tečajni izpiti 30. in 31. avgusta. Naknadni sprejemni izpiti bodo 30. avgusta, dopolnilni izpiti 31. avgusta. Pričetek vsakokrat ob osmih. Privatni učenci delajo obenem z rednimi. Vpisovanje bo 2. septembra za IV. — VIII. razred, 3. septembra za I. — III. razred. Pričetek ob osmih; pri dopolnilnih izpiti ob treh popoldne. Vpisovanje učencev z drugih zavodov bo 4. septembra od 10 do 12. Vsa potrebna navodila imajo učenci v letnem poročilu za 1939-40; objavljena so pa tudi na oglasni deski. Otvoritev služba boja bo 10. septembra ob osmih v franciskanski cerkvi. Takoj po maši se bodo zbrali vsi učenci v učilnicah.

PEVSKO DRUŠTVO

— Kako to, da se vaše pevsko društvo imenuje »Dalibor«? Saj vendar Dalibor ni znal peti.

— No, mi tudi ne znamo.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

BOMAS

Videč njegovo odločnost, so radovedneži odmaknili posteljo in odprli na stečaj vrata, obenem so pa pobrali prevrnjeno mizo in stole. Dva ali trije so stopili naprej, da bi zadržali telo, da bi ne padlo na tla.

— Ta je pa lepa, — je mrmral hišnik, — in še to delajo, da bi prerežali vrv. Kako pa hočete, da bi potem oblasti spoznale, da-li gre za zločin ali samomor. Razdalja na tleh, način, kako so noge prevrnile mizo, smer, kamor je padla, vse to bi utegnili pokazati, da-li se je nesrečnež obesil sam ali ne.

To razmišljanje je zadržalo v zadregi Gilberta, ki je bil že stopil na pručko in iztegnil roko, da bi prerezal vrv.

— Ali ste prepričani, da je mrtev? — je vprašal. Njegov odpor mu je namreč branil, da bi se sam dotaknil teh otrplih in skrčenih udov.

— Mrzel je za to dovolj, — je dejal ključavničar, ki je že držal zidarjevo telo v pričakovanju, da jim pade na roke.

Toda ta hip je presenetil Gilberta eden tistih zelo pogostih privodov pred obzori, v katerih je pravkar ugasnilo življenje. Gilbert je mislil, da vidi, kako trepečejo Escaldasove trepalke. Zamolklo je vzklilnil, dvignil nož in jel rezati vrv.

— Le pogum... še malo... ga je vzpodbujal zidar.

Kar je obešenec razprostri roke, glava mu je klenila na stran in zdrknil je doli, tako da sta se pod njegovo težo obema delavcema zašibili nogi.

Escaldas so položili na posteljo.

Komaj so poskusili nuditi mu nerodno prvo pomoč, je prispel zdravnik, za njim pa seveda takoj še policijski komisar.

Zdravnik je takoj izjavil, da se tu ne da nič več storiti. Smrt je bila nastopila najmanj že pred dvema urama. Policijski komisar je skrbno pregledal vso sobo in zastavil nekaj vprašanj. Bil je videti povsem brezbržen. Sicer pa, kakšno zanimanje bi mogla vzbujati ta banalna prigoda. Siromak, stanujoč v skromno opremljeni sobici, je gotovo zašel v brezupen položaj, ostal je brez sredstev, razen tega sta mu pa zločin in alkohol vzela vse veselje do življenja in dela. Tako je pritrtil vrvico nad svojo posteljo, vtaknil glavo v zanko in si izpodmaknil stol, na katerem je stal. To se dogaja dan za dnem in nima drugih posledic, kakor da se vznemirja policijski komisarij.

Vendar se je pa izpremenilo stališče policijskega komisarja, ko mu je prišlo na misel vprašati mladega moža, ki je bil namenjen k samomoru, pa je naletel na strašno odkritje.

— Vaše ime, gospod? — je vprašal komisar.

— Gilbert Gairance princ de Villigen.

Zaman je priglusal glas. Najbliže stoječi so ga slišali in beseda princ je šla od ust do ust po hodniku in po stopnicah tja doli do množice radovednežev na ulici.

Policijski komisar ga je presenečeno pogledal.

— Nedvomno ste hoteli pomagati temu nesrečnežu.

— Nikakor ne. Jose Escaldas ni živel v bedi. Zaradi bede se gotovo ni obesil. Delal je na račun ljudi, ki bi ga ne pustili brez kruha. Ta mož je Bolivijec, bivši intendant markiza de Valcora.

— Oh, — je vzklilnil komisar, — pa vendar ni to Escaldas iz Valcorovega procesa?

— Da, on je!

— Pisec slovečega ponarejenega pisma?

— Gilbert je molčal.

— Ah, to je nekaj drugega, — je nadaljeval komisar.

— Truplo dam prenesti v La Morgue k obdukciji, to stanovanje pa sodno zapečatiti... Ne mislim, da bi bila ta smrt velikega pomena. Klevetnik si je pač sodil sam. Toda končno...

Prozornost tega modrovanja je težko legla na Gilbertovo dušo. Grozni prizor ga je bil globoko pretresel. Zaključek vsega je bil jasen, neizpodbiten. Escaldas samomor, to je bilo končno Valcorovo opravičilo, priznanje laži, nenadoma odkrite laži, na kateri je bila zgrajena vsa obsežna afera. Izumitelj klevetniške pravilice, drzni ponarejevalec je bil zašel v nepričakovano katastrofo, v sramoten poraz.

in v strahu pred kaznijo je nedvomno obupal nad življenjem in si ga končal.

A jaz sem postal po lastni krivdi sokriv tako premišljene lopovščine... je šnila Gilbertu v glavo misel. Boril se je s prepričanjem. Bil je prepričan po tej dolgi vrsti domnev, ki mu jih je bil natvezil Bolivijec. Bil je prepričan, da je Michelinin oče lažni markiz de Valcor. Veroval je v pravico matere Pleguena, toda kdo bo zdaj temu verjel. Kdo ga ne bo dolžil, da se je vedoma udeležil banditske zarote? Kdo ga ne bo postavljaj njega, vnuka Villigenškega zmagovalca, v isto vrsto s tem zločinskim izrodalom nizkih ras, s tem bitjem brez vsake morale, z možem, ki ga je v šali, toda s pravim zaničevanjem nazival Inka?

Gilberta je obšla divja jeza. Truplo, ležeče pred njim, je ošinil s pogledom pritajene globoke mrznje. Kakšen zaveznik za potomca slavnega kneza!

Globoka zavest njegovega notranjega propada, suženjstva, ki ga je v njem držala njegova lenoba in njegova strast in ki ga je privedla do tega, da se je družil s takim zaveznikom, ni mogla dvigniti mladega moža. Razen tega ga je težilo še težje ozračje tega doma, tleh, sten, tega dihanja iz namazanih ust in iz alkoholiziranih rad. Tu je bilo namreč malo poštenih delavcev med radovedneži, ki jih je bila prignala vest o samomoru.

— Dovolite, da odidem, gospod komisar, — je dejal princ. — Evo vam moje vizitke in naslova. Vedno sem na razpolago za preiskavo. Toda v tem trenutku...

Stanovanjsko poslopje PZ dograjeno

Stranke se te dni vselijo v novo hišo — Lepa pridobitev Maribora

Maribor, 23. avgusta. Letošnja gradbena sezona nam je prinesla precej lepih, novih poslopij, ki so v okras Mariboru, pomenijo pa tudi v socialno stanovanjskem pogledu važno pridobitev. Stranke se bodo vselile te dni v novo štirinadstropno poslovno in stanovanjsko hišo železničarske nabavilne zadruge v Cafovi ulici, nadalje v novo stanovanjsko poslopje Pokojniškega zavoda v Kerkovi ulici in v šestletnih drugih stanovanjskih hiš, ki so čez poletje zrasle iz tal ob periferiji, zlasti na bivšem Rosenbergovem kompleksu. Posebno markantno je v vrsti novih stavb trinadstropno stanovanjsko poslopje Pokojniškega zavoda v Kerkovi ulici.

Ze lično, preprosto, pa vendar sodobno pročelje vzbuja pozornost mimogrekočih. V vsej Kerkovi ulici je to najmarkantnejša stavba. Umerjene črte in poteze se povsem skladajo z načeli zdravega okusa in estetike. Notranja ureditev moderne trinadstropne stavbe je izvedena po vidljivih, ki so bili odločeni za čim racionalnejšo razporeditev prostorov, ki so svetli, zračni, zdravi. V novi stavbi je devet dvosobnih stanovanj s kabineto, kopalnico in drugimi pritliklinami. Omeniti je zlasti najso-

dobneje urejene kopalnice s plinsko napeljavjo, a toplo in mrzlo vodo. Ravnanje s pripravi in kopalnici je izredno preprosto, enostavno. Tudi slikarska dela so okusno izvedena, prav tako mizararska, električna, monterjska itd. Posebno lično so balkoni. Zelo ugaia kombinacija s svetlo, zeleno barvo. Pri najmanjših delih stavbe se opaža skrbno prizadevanje, kako čim bolj zadostiti okusu in zahtevam praktične uporabnosti.

Te dni se vselijo v lično, novo stavbo stranke, ki jim je dodelili prostore posvet Pokojniškega zavoda v Mariboru. Stranke bodo s stanovanjem nedvomno zelo zadovoljne, saj se lahko brez pretiravanja pri- zna, da so ta stanovanja med najlepšimi, najudobnejšimi v Mariboru. Pa tudi glede višine najemnin je treba priznati, da niso pretirane in da je Pokojniški zavod uveljavil težnjo, da bi višino najemnin uskladi- l s socialno gnošnim stanjem zasebnega stanovanjskega. Za pritična stanovanja je določena mesečna najemnina 750 din, za stanovanja v prvem in drugem nadstropju 800 din, za stanovanja v tretjem nadstrop- ju 775 din.

S postavitvijo nove stanovanjske stavbe

je izpolnil Pokojniški zavod znaten del svojega investicijskega programa, ki ga je bil namenil Mariboru. Nova hiša je druga zgradba Pokojniškega zavoda v Maribo- ru. Zasebno nameščenost Maribora in vsega njegovega zaledja pa sedaj pričakuje, da bo Pokojniški zavod izvedel še ostali del svojega investicijskega progra- ma. Kakor smo že svoj čas poročali, je kupil Pokojniški zavod pred meseci Tav- čarjev kompleks v Kopalniški ulici. Tam namerava zgraditi ves omenjeni kompleks, in sicer z dvema traktoma. Prvi trakt bi bil ob Kopalniški, drugi vzporedni trakt pa ob Franciških ulici. S to zgradbo bi dobila vsa tamonjša okolica povsem drug pečat. Čuje se, da je izvedba teh načrtov odložena. Mariborsko in posebno omejeno nameščenost pa je preprečeno, da se bodo lahko preprodile vse težave in da se bo čim prej pričel izvajati zaključni del investicijskega programa. Maribor to pričakuje, saj terja to tudi število zasebnega nameščen- stva v Mariboru ter njegova veljava v vsem nameščenem pokretu, ki je steber onim idealom, na katerih je zgrajena tudi stavba naše najpomembnejše socialne usta- nove, t. j. Pokojniškega zavoda.

Francoski vefilm Edyard VII. in njegova doba

poznani francoski igralci
V glavnih vlogah: Viktor Francen, Gaby Morlay, Charles Pierre Willm in drugi
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
KINO UNION, tel. 22-21

vinja in Pesnica, ki je ponekod spet pre- plovila bližnja polja. Tudi Ščavnica je zelo narasla. K sreči se je proti večeru vreme nekoliko zboljšalo in je že večeraj popoldne nehala deževati.

Motnje v električnem toku so se po- javile v zvezi z večerajšnjim dopoldanskim nalivom. Treščilo je med drugim v trans- formator pri Francu in v transformator na dvorišču Scherbaumove hiše. Maribor je ostal zaradi tega nekaj časa brez toka, kar so občutili predvsem industrijski obr- ati, ki so navezani na električni tok.

Sadje je letos drago, vendar se zdi, da prekupevalci ravno pri sadju ogromno zaslužijo, predvsem tisti, ki naročajo sadje iz južnih krajev. Marelice stanejo pri nas 20 do 24 din za kg, čečim so v Sarajevu prodajali to sadje pred sedmimi tedni po 6 din kg in to kar po ulicah. Lahko si to- rej mislimo, koliko zaslužijo s sadjem tisti, ki ga naročajo v južnih krajih. Prevoz sam tudi ne stane toliko, da bi bile upravičene tako visoke cene. Mestno tržno nadzorstvo bi moralo nadzirati trgovino s sadjem in tistim, ki nakupujejo sadje v južnih kra- jih, pa za potem prodajajo pri nas, stopi- ti na prste, ako bi ugotovilo nesorazmerje v cenah na jugu in v našem mestu (Del. polit.).

ne je zaenkrat le osumljen nepoznan deč- ko, ki je 18. t. m. na dvorišče upok. viš. policijskega stražnika Josipa Bauerja pri- peljal voziček z izgovorom, da ga tam je za kratek čas shranil. Pa ga ni bilo več nazaj.

Smrtina nesreča. Orožniška postaja na Pragerskem je bila v sredo obveščena, da leži blizu postaje na levem tiru raznesar- jen moško truplo, kateremu je vlak odre- zal glavo tako, da so jo našli 15 metrov proč od trupa. Pri takoj odreženem ogledu v navzočnosti železniškega zdrav- nika dr. Marina iz Maribora, se je ugotovi- la identiteta mrtveca. In sicer je imel pri sebi poziv v Zagreb. Legitimacija se glasi na ime: Križak Franc Jurij, roj. 22. maja 1906 v Vel. Trgovisti, srez Klanjec, hrv. banovina. Pri sebi je imel tudi 88,50 din. Domneva se, da gre za nesrečo. Kri- žak je v vlaku najbrž zaspal ali je prepoz- no spoznal, da je v napačnem vlaku, ter je najbrž skočil iz že odhajajočega vlaka.

2. drž. dekliska mesenška šola sv. Cirila in Metoda v Mariboru (Cankarjeva 5). Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra dopoldne. V 1. razred se vpi- sejo učenke, ki so dovršile 4. razred ljud- ske šole brez slabe ocene ter do 1. janu- arja 1941 ne bodo presegle 14. leta. K vpi- sovanju prinese vsaka učenka zadnje šolske spričevalo in davčno potrdilo. Učenke iz iz- venmariborskih občin morajo predložiti ne- kolikovan potrdilo svojega občinskega ura- da, iz katerega je razvidno, v kateri ob- čini stanujejo. Novinke in učenke, ki pri- dejo iz drugih zavodov, naj prinesejo še krstni list s seboj. Učenke, ki žele pose- čati tuk. šolo, a stanujejo izven šolskega okoliša, morajo vložiti pri ravnateljstvu zav. posebno prošnjo. Šolnina se odmerja po vsaki učenki. Učenke, katerih star- ši plačajo manj kot 800 din davkov, ne plačujejo šolnine. Če posečata 2 otroka iste družine tuk. zavod, zadostuje eno davčno potrdilo. Starši, ki imajo v šolah več otrok, plačajo za prvega otroka polno, za ostale otroke le polovično šolnino. Po- pravni izpiti bodo za vse razrede 4. sep- tembra od osme ure dalje. Vse podrobnosti glede odmere šolnine, raznih plačil pri vpisovanju, otvoritvene službe božje in za- četka rednega pouka bodo zvedele učenke pri vpisovanju.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ob novi gledališki sezoni

Konec počitnic - Začetek priprav za novo sezono

Maribor, 21. avgusta. Od sicer vse dobro mi hoteče strani so mi nasvetovali, naj svoje gledališko re- porterstvo obesim na kol in magari se sebe zraven (če ne bi bilo škoda kola). Ta dobrohotni nasvet se opira na eno- staven razlog, češ da vse narobe postavi- m, kar pisarim o gledališču. Tako n. pr. da sem po časopisju razbomiral senzaci- onalno vest, kako se je Beograd končno vendarle usmilil mariborskega gledališča ter ga celo za vsa leta nazaj obskrboval za prestano krivico najnižje državne sub- vencije. No, pa se je izkazalo, da je bilo to le moja (in še koga drugega) želja.

Pa ker ima vsak na smrt obsedeni pra- vico, izraziti zadnjo željo, sem tudi jaz zaprosil za izredno milost, da smem biti priča prvemu dne povratka, snidenja in veselega svidenja cele igralске družine. Da bi mogel videti že kar ob tej priliki vse člane te družine, ta želja mi je bila že kar vnaprej obdita. Iz tehničnih raz- logov: manjkajoči so še ali na posebno prošnjo na podaljšnem dopustu ali pa se vadijo kje v službi domovine. Enih ko dru- gih pa je komaj 4 do 5 (da ja ne napišem več). V ostalem pa da me napodil ne bo nihče, če ne bom preveč očitiven.

S temi pogoji zadovoljen, sem že zgo- daj dopoldne stikal po dvorišču, kjer se že tretji mesec vse povprek vozijo »pred- stave« za obnovu gledališča. Pa sem na- letel le na posamezne lastavice. Prvi, ki se ni strašil tudi mene pozdraviti, je bila naša opera, to se pravi, bil je naš sloveč- tenor g. Manoševski, ki se je vrnil iz Za- greba, kjer je »prebil« cele počitnice. V začasni gledališki pisarni sem zvohal, da je večina tega, kar sem mislil, da pride šele ta dan na vrsto (kontrakti: reper- toar, izpolnitev ansambla itd.) že zdav- nom rešeno, to se pravi v glavnem že ob koncu zadnje sezone. Samo zaradi reper- toarja bi utegnla stvar biti malo drugač-

na. To je breme, ki ga poleg upravnika nosijo režiserji — tudi preko počitnic. Eden gg. režiserjev je bil celo tako pri- jazen, da bi mi bil kmalu izdal, katerega prvega dela se bodo takoj lotili in kaj bodo zaigrali za otvoritev sezone. Pa se je premislil, če, če bi vam zaupal, da se najbrže »na čm« zopet vidimo z našo slavno gledališko publiko, bi vi utegnili zagrešiti zamenjavo z eno največjih fran- coskih heroičnih komedij, svetovno slolve- če delo Edmonda Rostanda: Cyrano de Bergerac. S tem delo mpričemo že ta to- rek z večjimi.

Medtem, ko se je zunaj zbirala gra- lška družina, sem napravil skok na Kalva- rijo, kamor od nedelje dalje romajo ob- čudovat novi evangelij, katerega eno po- glavlje je prav odveč napisano tudi na edini klopi.

Proti popoldnu sem se vrnil in sem že naletel na vso družino. Zdelo se mi je, da se nahajam med veselo dijaško družbo ob začetku šolskega leta. Kako vse dru- gačn, preropen, drug drugega vesel so se vrnili! Kakšen kaleidoskop zanimivosti bi bil to, če bi vsaj en del tega napisal, kar sem tako mimo grede slišal — posebno iz doživljajev iz naših južnih krajev.

Opoldan je družina zbrana zopet na odru. Vstop od zadaj, to se pravi (da ga zopet ne polomim) od spredaj iz Slove- nske ulice, ker pravi vhod se ni izgotovi- ljen. Tudi dr. Brenciču se je videlo, da se počuti srečnega sredi svoje zveste di- žnice. Samo en nov obraz: Milan Veni- šnik, ki debutira v nekaterih igrah, kjer se odloči njegova nadaljnja usoda.

No in zdaj posrvari in nagovori: »Go- spoda, veseli me, da smo se zopet združili in veseli sešli. Nadaljevali na bomo nopol- dne pri Lavrenciju v Kamnoli« (Slavje 50letnice g. upravnika dr. Brenciča).

Izpolnjena je bila moja želja — razen ene, one z obešanjem na kol — F. P.

gusta ob osmih. Pismene prijave se sori- mejo 24. avgusta. Prijava je treba priložiti letno izpisevalno. Vpisovanje za novo šolsko leto se bo vršilo od 2. do 5. septembra in sicer 2. sept. za dijakke 6. in 7. razreda. 3. sept. za dijakke 6. in 5. razreda. 4. sept. za dijakke 4. in 3. razreda. 5. sept. za dijakke 2. in 1. razreda. Vselej od 8. do 10. ure. Predložiti je treba zadnje šolske izpise- valno, davčno potrdilo o neposrednih davkih (uslužbenem davku) nadalje s 50 din kolkom oremileno prijavo, ev. odlok o izpregledu prekomerne starosti ali pristoj- nega šolskega okoliša dovoljenje za spre- jemanje dijakov na stanovanje in hrano. kar velja le za one dijakke, ki ne stanujejo pri starših in ne v dijaškem zavodu. Tako dovoljenje izdaia protituberkulozni di- spanser. Šolski okoliš 1. dr. realne gim- nazije obsega srez Maribor levi brez. Slo- veni Gradec. Dvorišče in levi del mesta Maribor. Ob vstopu v V. (VII.) razred ne sme biti učenec starejši od 17 (19) let. Šol- nina se plača po posebnih razpredelnici.

Smrt vlega moža. Na svojem domu v Moškancih je preminil politiški strž- nik II. razr. Anton Črešnik. Od brega, vlega pokonika se je poslovil s toplimi, iskrenimi besedami profesor demarča žu- nika višji policijski stražnik g. Gračar. ki je črtil pokonikove odlike in vrline. Domači pevci so blagumu raičkemu za- peli v poslednje slovo »Blagor mu« ter »Gordič je že zelen«. Pokoni Črešnik je bil blaga, zlata duša mož dobričina, ki je bil pri vseh tovariših zaradi svoje pri- jaznosti in odkritosti zelo srošovan in priljubljen. Ohranimo mu časten traen spomin. Žalostim svojcem naše globoko sožalje!

— Sporne novice. Medmestna teniška tekma med mariborsko in ljubljansko re- prezentanco bo dne 8. sept. v Mariboru. — Teniškega turnirja v Palici pri Subotici se bo poleg ljubljancem udeležilo tudi pet mariborčanov in sicer Albanež. Korenčan in Tončič od ISSK Maribora ter Slana in Vampol od SK Zelezčarja.

— Iz sodne službe. Predsednik okrožne- ga sodišča v Mariboru dr. Hudnik je na- stopil svoj redni dopust. V njegovi odsot- nosti ga nadomešča višji sodni svetnik dr. Davorin Senjor.

— Vpisovanje v obrtno nadljevno šolo. Zdrženje krojačev in sorodnih obr- tov v Mariboru poziva vse mojstre in mo- strinje, ki zaposlujejo valenski naraščai, da napolnijo nemudoma svoje valence in vajeenje na mestno poglavarstvo Rotovski trg 1 v svrhu vpisa v obrtno nadljevno šolo za leto 1940/1.

— Iz Studencev. Studenški Sokol poziva vse članstvo, da se v petek 23. t. m. ob 19.30 polnočestveno udeležijo sestanka v So- kolskem domu. Za vse telovadce in ostale člane obvezno!

— Nočno lekarniško službo imata še dan- es lekarna Petra Albaneža pri sv. Antonu Frankopanova ulica št. 18, tel. 27-01, in M. Königova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti št. 1, telef. 21-79.

— Nov grob. V splošni bolnici je umrl delavec Janez Capl, star 27 let. Žalostim svojim naše globoko sožalje!

— Drava s pritoki narašča. Zaradi zad- nih nalivov se opaža naraščanje Drave. Ob pritiki predvečernjega naliva ni bilo nič manj padavin kakor za 45 mm! Pa tudi nalivi v noči na četrtek so bili tako izdatni, da je jela Drava vidno naraščati. Seveda naraščajo tudi pritoki, zlasti Dra-

Konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru

pridei Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru v nedeljo 8. septembra

Kolo vozačev in jahačev v Ljutomeru ob- javlja propozicije za jesenske konjske dir- ke dne 8. septembra ob 14.30 na dirkališču Cven pri Ljutomeru. Zaključek prijav bo v nedeljo 1. septembra ob 11. Prijave spre- jema Slavč Franc, občinska pisarna, Lju- tomer. Prijavnica se mora nakazati isto- časno s prijavnico, sicer prijava ne velja. Pregled konj bo v nedeljo 8. septembra ob 13.30 na dirkališču.

11. V prijavi se mora označiti barva dre- sa.

1. DIRKA ZADRUGE ZA VZREJO ZREBET V LJUTOMERU
Nagrade: 500, 250, 150 in 100 din. Eno- vprezna dirka za 3letne jugoslovenske ko- nje. Proga 1400 m. Dodatki: žrebecem 20 m. Vloga 20 din.

SPLOŠNE DOLOČBE:

1. Dirke se vršijo po določbah kasaške pravilnika. Vodstvo ima pravico, da dirke odpove ali prekine tudi po zaključku prijav. Razpisane nagrade so brez obvezne.
2. V vsaki dirki morajo startati vsaj 4 vprege, sicer se dirka ne vrši.
3. Visina dobitkov se nanaša samo na pred začetkom tega mitinga dosežene na- grade.
4. Nagrade, zmage in pogoji pri enovprež- nih dirkah v tem mitingu se ne upoštevajo pri dvovprežnih in obratno.
5. V najvišjem dodatku mitingski doda- tek ni vštet.
6. Pri dvovprežnih dirkah se smejo ra- biti samo vozovi s štirimi sedeži. Vozovi s pnevmatikami so na startu vozovi s polnogu- mijastimi obroči imajo 20 m, z železnimi obroči 40 m popusta.
7. Vsak vozač mora imeti vozovno iz- kaznico centrale. Vozač, ki za to leto še nima izkaznice, jih dobe pri vodstvu dirk.
8. Udeleženci morajo prijaviti eno uru pred začetkom dirk svoje konje za start za vse dirke.
9. Konji smejo startati po sklepu cen- trale z dne 25. 5. 1940: 3letni konji enkrat, 3letni dvakrat, 4letni in starejši trikrat. Konji, ki startajo v hitvožnji, smejo startati samo še dvovprežno.
10. Od razpisanih nagrad se odtegne 3 odstotke kot pristojbino za uporabo dirka- lišča.

2. DIRKA SRESKEGA KMETIJSKEGA ODBORA V LJUTOMERU
Nagrade: 500, 300, 200 in 100 din. Eno- vprezna dirka za 3letne jugoslovenske ko- nje. Proga 2100 m. Popusti: majden 20 m, konjem v kmečki posesti 20 m. Dodatki: za vsakih 500 do 1500 din in nadalje za vsakih 1000 din 20 m. Vloga 40 din.
3. KMEČKA RAVNA GALOPSKA DIRKA ZAGREB
Nagrade: 500, 250, 150 in 100 din. Za vse konje. Proga 1600 m. Vloga 20 din.
4. DIRKA DRAVSKE BANOVINE
Nagrade: 800, 400, 250 in 150 din. Eno- vprezna dirka za 3 do 12letne jugosloven- ske konje. Proga 2200 m. Popusti: majden 20 m, triletnim konjem 20 m. Dodatki: za vsakih 1500 din 20 m. Najvišji dodatek 230 m. Mitingski dodatek za vsakih 300 din 20 metrov. Vloga 40 din.
5. GALOPSKA PREPONSKA DIRKA ČAKOVEC ZA VSE KONJE
Nagrade: 700, 300 in 200 din. Proga 1920 metrov. Vloga 30 din.
6. SPOMINSKA DIRKA JOŠKA RAJHA
Nagrade: 1000, 500, 300 in 200 din. Dvo- vprezna dirka za 3 do 12letne jugosloven- ske konje. Proga 2400 m. Popusti: 3letnim konjem 20 m, konjem v kmečki posesti 20 metrov, majden 20 m. Dodatki: za vsakih 2000 din 20 m, za vsako v letu 1940 dose- ženo dvovprežno zmago 20 m. Najvišji do- datek 240 m. Vloga za vsakega prijavlje- nega konja 10 din in za vsako vprego 40 din. Odbor.

Nova avtomobilska cesta bo zgrajena

Vezala bo Maribor z znano izletniško točko Sv. Urbanom

Maribor, 22. avgusta. Če se prav spominjamo, bo ali je celo že pet let, odkar je zagledala luč sveta vese- la novica, da se bodo Mariborčani lahko tudi z avtomobilom vozili na prekrasno iz- letno točko Sv. Urbana nad Kamnico. Ker takrat ni šlo drugače — namreč da bi višja oblast zgradila tako cesto, sploh preko vse- ga Kozjaka ali vsaj do Sv. Urbana, so se tega načrta lotili lokalni zainteresiranci, predvsem občina Kamnica, kamor Sv. Ur- ban spada. Ustanovil se je akcijski odbor, pristojne oblasti so šle spočetka temu na- črtu tako na roko, da se je res že pričelo z delom. Naenkrat pa je bilo te prelepe pe- smi konec. Vršile so se sicer se seje in kon- ference, toda sadu iz vseh teh sej ni bilo videti nobenega. Mariborčani so morali še nadalje počez lažiti navkreber (kar je zanj- je silno zdravo), za vožnjo (z blagom) se je pot sem ter tja za silo popravljala, ampak pravega le ni hotelo biti.

Medtem pa so se razmere tako spreme- nile, da je postala, kakor pravimo, poštna cesta na Sv. Urbana nujno potrebna. In za- to so pred kratkim (po banovem pešizletu na Sv. Križ, preko Lepe gore v dolino Pes- nice) gospodje, ki o tem načrtu odločajo, zopet sejali in kakor čujemo, tudi sklenili, da se ta cesta na vsak način in čim prej dogradi. Ker se je pa temu načrtu pridru- žil še nov interesent, se je pokazala potra- ba po primarni preureditvi prvotnega na- črta. Po našem mnenju pa bi bilo namenu te važne prometne ceste še bolj ustrezno, če bi zaenkrat vsaj nadoloma upoštevali že odcepek občinske ceste od glavne ceste Ma- ribor—Rošpot—Kamnica ter se odločili za bližnjo preko Perkovce posestva, kjer bo še letos nujno potrebna temeljita poprava zdaj mestoma življenju nevarne pešpoti. Obenem naj bi se upoštevala tudi občinska cesta Kamnica—Pesnica, ki smo jo mimo- grede že omenili v projektu Slovenske uli- ce.

Usodne posledice dežja na poljih

Maribor, 21. avgusta. Iz Slovenskih goric nam poročajo o tež- kih posledicah, ki jih povzroča slabo, dežev- no vreme po slovenjgorskih poljih in njiv- vah. Pri tem so prizadeti predvsem oni kme- tovalci in posestniki, ki imajo svoja polja v nižjih legah, kjer se je nakupičilo moče in vlage. Zlasti v Pesniški dolini tožijo o slabi letini, saj ležijo polja v bližini večjih potokov in v voda neprestano stoji. Posledice niso mogle izostati. Več kakor polovica krompirja je gnilega. Izkopani krompir do- bi bele pike, nato pa začne takoj gniti. To nevarnosti ne more odvrniti niti okolnost, ako se spravi krompir v suhe kleti. Tako so prvotne nade glede dobre letine splava- le po vodi.

Mnogo škode je tudi zaradi tega, ker se

deži sploh ne morejo zoreti. Sadje pada po hudih nalivih na tla, prav tako grozdje. V tem je poglavitni vzrok slabega in manj- vrednega letošnjega pridelka.

Pogled v bodočnost ne obeta torej mno- go dobrega. Gorje slovenjgorskim kme- tu, ako bi bil primoran prodati to, kar je letos pridelal. Spomladi ko bo splošno po- manjkanje živil in ko ne bo potrebnega se- menskega krompirja, čakajo naš kmetijski ži- vljenj neprijetne preizkušnje. Najhuje pa bo občutili pomanjkanje in neugodne posledice predvsem naš mali človek v Slovenskih goricah, ki mu preti nevarnost, da bo ostal brez potrebnih rezerv. Naš slovenjgorski človek je trdno prepričan, da ne bo ostal v težkih preizkušnjah, ki ga čakajo, brez po- moči in podpore.

Mariborske in okoliške novice

— Gradili bodo. Gradbeno dovoljenje so dobili Neža Pečar in Leopold Uršič za gradnjo enonadstropne stanovanjske hiše v Parmovi ulici, ki bo stala 180.000 din. Friderik Stor, zasebni uradnik, ki bo zidal v Bezenškovi ulici visokopritlično stanova- njsko hišo, gradbeni stroški 140.000 din. Antonija Andraševićeva za gradnjo viso- kopritlične stanovanjske hiše v Poštelski ulici. Hiša bo stala 130.000 din. Franc Dru-

škovič za gradnjo enonadstropne stanova- njske hiše v Poštelski ulici. gradbeni stroški 200.000 din. Franc Reberc za eno- nadstropno stanovanjsko hišo v Poštelski ulici, stavbni stroški se računajo na din 220.000. Drago Vigele za visokopritlično stanovanjsko hišo v Gozdni ulici, ki bo stala 170.000 din.

— Prva drž. realna gimnazija v Maribo- ru. Popravni izpiti se pričnejo dne 26. av-

Takole deluje

ULTRA-OLJE NIVEA

Skritizirano (opazilno povzrajajo) sončne žarke zaščiti- dolgovolno (porjavitev povzrajajo) sončne žarke pa propušta.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti izjave peseda din 1.— davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglaše ne priznamo.

TRAVNIO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MEDIJSKE TOPLICE

pri Zagorju

termalno kopalnice in letovišče 28° C topla aktrato-terma, ba- zeni na prostem, dobra in ce- nena oskrba, krasni izleti, pen- daja din 50.— do 55.— 33. L.

AVTO-GUME

vseh dimenzij dobite pri Jugo- promet, Golob Ivan, Celje, Kre- kova 11. 1963

Grafolog

F.T. KARMAH

v LJUBLJANI

OBISKE SPREJEMA

od 9-12, 3-7 ure

v HOTELU „SOČA“

SV. PETRA CESTA

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODAM

ker odpotujem, hišo: 2 sobi, kuhinja, shramba, klet, neusah- ljuv studenec in gospodarsko poslopje, vrt, dvorišče, rodo- vitno njivo, vse v enem kosu, 10 minut od mesta Brežice. Marija Ošina, Brežice, Zakot 25 1959

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MLAD MEHNIK

trezen in pošten išče primerne zaposlitve. Gre tudi kot sovo- zač. Nastopi takoj. Spendi, Ra- če 36 pri Mariboru. 1958

TRGOVSKEGA POMOČNIKA

hitrega, točnega, vsešega ob- čevanja s strankami, išče foto- trgovina. Lastnorodne obširne poudbe z navedbo plače dostavi- ti na: post. fah 788, Beograd 1962

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Klavžer, Vošnjakova 4. 1955

KLIŠEJE

ENO VETBARVNO JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Vzgojno delo zahteva celega človeka

Nujno je načrtno sodelovanje učiteljev — Tudi starši morajo pokazati več zanimanja za važna šolska vprašanja

Ljubljana, 23. avgusta. Redko katera učiteljska samozlobovalna akcija je bila po svojem bogatem, pestrem programu zajeta tako uspešno iz pereče problematike sodobne razvane dobe kot je letošnji pedagoški teden. Dasi živimo sredi najbolj razgibanega časa svetovnega valovanja, ko pretresa ne samo evropsko ozračje, ampak že ozračje vsega sveta, ledeni dihi smrti, vztraja slovensko učiteljstvo mirno pri svojem poklicnem delu za vzgojo, kulturni in gospodarski dvig našega naroda. Ne samo, da vztraja naša pedagogija pri svojem dosedanjem delu, oni ga poizkušajo še z lastno kritiko analizirati, preizkušajo sorazmerje med potrošnimi energijami in dobljenimi rezultati, poiskati vzroke neuspehom in oviram ter s temi novimi spoznanji začeti novo, poglobljeno in načrtno delo v šoli in izven nje.

Pravo in edino delo učitelja je in mora biti vzgoja. Pri vseh akcijah gospodarskega in sličnega značaja se naj manj udeležuje kot praktični delavec, a mnogo bolj kot vzgojni faktor. To novo spoznanje mora počasi dozoriti v vrstah našega učiteljstva. Prva in glavna dolžnost sodobnega učitelja pa mora biti energično zavzemanje in ščenje interesov naše mladine in šolstva. Tu mora nastopiti odločno kot zastopnik in naša državni organizirane družbe in narodne zajednice.

Učitelj oddelka za duševno zaostale otroke v Kozjem, znani sociolog, pedagog in publicist, Martin Menec, je v jasno izpeljanem predavanju vodil slušatelje k temeljitejšemu spoznavanju šolskega razreda.

Pedagoška psihologija govori o razredu kot zaključni življenjski enoti, ter svojevrstni individualnosti. Kljub temu pa mora vsak učitelj priznati, da tvori sleherni razred zelo raznoliko družbo v smislu podedovanih in pridobljenih duševnih in telesnih lastnosti ter raznih ekonomskih in socialnih vzročnih posledic.

Kaos, nered, zmeda, kontrasti, nesoglasja in nasprotstva so znaki sodobne družbe, a vsaki šolski razred je odsev te družbe. Zato je študij, raziskovanje, opazovanje in razumevanje razreda neobhodni predpogoj za uspešnejše šolsko vzgojno in izobraževalno delo.

Ne zadostuje pa samo subjektivno opazovanje in kvalificiranje razreda, ampak nujno je čim objektivnejše razumevanje. S tem študijem razreda se je bavilo že več učiteljev, med njimi je tudi Ledinec, ki je izdal dva dela svoje študije »Moj razred« v založništvu »Pedagoškega tiskara« (odpravnništvo Zavre pri Ptuj). Tudi Menecjeva mladinslovna razprava je izšla v »Prosvetici«.

Zavedati se moramo, da so uobličene ocene znanja le formalne ugotovitve končnih uspehov vsakega učenca.

Drugi način spoznavanja razreda je opazovanje otrok in njihovih sposobnosti. Pogoj za stvarno opredeljevanje in oceno so 1. dolgo opazovanje, 2. sposobnosti vzgojiteljevega intuitivnega življenja ter 3. potrebno psihološko znanje.

Nekdaj je šola v Herbartovem smislu gojila pretirano spominsko učenje, danes polaga več važnosti in pažnje na razumsko samodelovnost učenca, zato so važne razumske sposobnosti otrok, predvsem njihova inteligenca.

Stopnja duševne zmogljivosti doženeemu z preizkušenim in izbranim testom. Teh skal za inteligenčno preizkuševanje je več, prilagojene so posebnim prilikam vsakega naroda. S testiranjem določimo otrokovo duševno starost. Če to duševno starost otroka delimo z življenjsko odn. telesno starostjo, dobimo inteligenčni količnik.

Predpogoji za testiranje so: 1. temeljito znanje, 2. standardizirana skala testov. Te skale se Slovenci do danes nimamo, zato bomo začasno uporabljali srbsko Stefanovičovo skalo testov, ki nam je najbližja. Ta srbska skala pa bo samo pomožno in začasno sredstvo, da bomo z nje pomočjo ustvarili na podlagi obsežnega eksperimentiranja lastno slovensko skalo.

»Učiteljski pokret« je dosedaj ustvaril začasno skalo za telesno rast in razvoj slovenskih otrok. Njegova prva bodoča naloga je ustvaritev slovenske skale testov za preizkušanje duševne starosti slovenske mladine.

Iz duševnega prereza posrednih učencev si nato učitelj ustvari raznolik in pestri prerez duševnega stanja razreda. Pri tem je važno spoznanje, da kljub svojevrstni individualnosti razredne zajednice, ki se izraža v nekem skupnem hotenju in volji, vendar le ni popolne razredne enotnosti, ampak razpada ista v razne razredne skupinice z lastnimi, ožimi interesnimi smotri, ki jih mora učitelj temeljito spoznati ter koristno izrabil v pozitivno vzgojnem smislu.

Ne zadostuje pa, da učitelj le pozna razred objektivno. Razumeti mora, da izvira duševno stanje in šolski uspeh kot posledica takšnega ali drugačnega socialno-ekonomskega miljeja, v katerem živi in raste naš slovenski konkretni vaški otrok. Tako uvidimo, da je psihofizična veda posledica sociološke vede. Do istih ugotovitev je prišla Adlerjeva individualna psihologija.

Vsako uspešno vzgojanje mora biti zasnovano na ekonomskih činjenicah in ostalih materialnih življenjskih pogojih posrednika in družbe, ki določujejo karakter in sposobnosti vsakega človeka, predvsem pa otroka. Zato mora biti naš izhodišče dela: preiskava in ugotovitev materialnega položaja otroka, nato moramo preskrbeti, da se one izboljšajo, kajti šele tedaj bo možna res uspešna uporaba modernih vzgojnih načel.

Sledilo je predavanje agligna tajnika Zveze društev »Šola in dom« profesorja ljubljanske učiteljske šole, Vencislava Čopca, o učiteljsko-sodelavstvu.

Ob stvarni analizi dosedanjega učiteljevega udeleževanja prav lahko ugotovimo njegov izredni idealizem in požrtvovalnost pri vseh mogočih in nemogočih akcijah na naši vasi. Če pa ugotavljamo kolika je moč in vpliv učitelja v odnosu s potrošeno energijo, moramo ugotoviti, da je nujna reorganizacija vsega učiteljevega prizadevanja ter smotrna, načrtna koncentracija sil vseh 4000 članov slovenske učiteljske zajednice, le tako se lahko ustvari veliko delo.

Prvo področje dela je v šoli, med šolsko mladino. Tam in vsepovsod drugje naj bo resno sodelovanje vseh učiteljev na enotnem delovnem postopku. S smotnim, racionalnim delom se ob mnogo manjših žrtvah lahko dosežejo večji uspehi. Važni so delovni krožki, pogostejše sestajanje in diskusija.

Nato se je predavatelj kot prvi pri nas lotil tudi globlje duševne analize slovenskega učiteljstva in sodobnih, razpranih razmer civilizacijskega brezobzirnega tempa. Burni aplavzi so večkrat že med predavanjem samim podkrepili predavateljeva iskrena izvajanja.

Nujno je potrebno več toplih človeških odnosov. Zatrete je treba odvratno in ponižujoče ovađstvo in denunciranje z anonimnimi pismi pri oblasteh. Ta bolezen se je grdo razbohotila med vsemi stanovci, posebno pa med slovenskim učiteljstvom ter službi kot sijajno sredstvo za popolno uničenje političnega nasprotnika. V zvezi s tem je zopet preveliko hlapčevstvo s pretirano uslužnostjo v pedantskem izvrševanju ukazov. Tudi politično izkoriščanje ugodnih situacij ter oholo obnašanje s politično podprto hrbtnico je znak današnje dobe.

Učiteljstvo vodi ves narod k višji duhovni kulturi, zato mora ohraniti svojo duhovno svobodo ter čuvati svoj stanovski ugled pred vsemi, ki imajo načrtni namen stresti in ponižati ugled učiteljstva, ki z novim delom in večjo požrtvovalnostjo raste iz dneva v dan v večje sožitje z narodom.

Jasni, sodobni osebni nazori in pravilna, načelna orientacija učitelja v dobi in prostoru, ga dvigata visoko nad nizke intrige razdivjanih političnih strasti, da kot močno blesteči svetilnik svetli v boljše bodočnost.

Didaktični vodja ljubljanske poizkusne šole prof. Rudolf Kobilica je v temi o šoli in starših podal tako globoke in zdrave misli, da bi jih bilo škoda navesti samo v izveščju. Zato bomo ob prvi priliki te misli objavili v daljši obliki ter tako primerno razsvetlili ta tako važen medsebojni odnos šole in doma, ki lahko, če je pozitivno zgrajen dela čudeže.

Razne so te možnosti medsebojnih odnosov, a ustvarjati se morajo na zdravi podlagi. Gospodarske ovire in neprilike nam rušijo narod etično ter ga vodijo k biološkemu propadanju. Zato je osnovni problem našega naroda izboljšanje gospodarskih razmer, da se s tem prepreči etična degeneracija družbe in končno biološko hiranje naroda. Napačno je delo nekaterih, ki govore o duhovni krizi ter s tem zavlačujejo razčiščenje vzrokov sodobnih težav, ki leže le v gospodarskih kontrastih, nepetostih in trenjih. ŠČ

Indija in njene ženske

Svobode indijske žene sicer ne poznajo, vendar pa žive v miru in zadovoljstvu

Kakor povsod v Orijentu je tudi v Indiji glavno delo žensk sedeti doma ter skrbeti za gospodinjstvo in družino. V mestih in siromašnih krajih so sicer zdaj indijske ženske zaposlene tudi izven doma kot delavke v tovarnah, toda v splošnem je to le redek pojav. Ženskam pripada vzgoja otrok. Zanimivo je, da je tudi pri Indijcih bolj dobrodošel deček nego deklica. O dečkih pravijo Indijci, da prav za prav niso otroci.

Če obučuje v Indiji z ljudstvom je običaj vprašati očeta koliko ima otrok. Odgovori ti recimo, da ima enega. Če pa pride k njemu na dom, se prepriča da ima tri, in sicer sina in dve hčeri. Če ga diskretno vprašate, dali ta dva otroka nista njegova, vam odgovori, da so vsi trije nje-

govni, da pa je samo deček otrok, ostala dva sta pa samo deklici. Vendar pa v Indiji deklet ne zametajo, kakor bi utegnili kdo misliti. Če imajo starši dovolj sredstev hodijo tudi hčerke v šolo in doma so zaposlene dokler ne dorasto, namreč do 11 odnosno 12 leta, da znajo vsa domača dela in da se lahko omože.

Kaj je svoboda, tega seveda ženske v Indiji nevedo. In ker ne vedo, je tudi ne pogrešajo. Od otroških let jih drže doma zelo strogo, stražijo jih kakor redovnice in tudi ko so že večje jim ne privoščijo nič več prostosti. Prijateljice lahko obiskujejo, same se pa ne smejo sestajati s fanti. Na njihovo močitev začno starši misliti, ko je dekletu 15 let. Takrat se pa vedno najde mladenič, ki začne prihajati k staršem. Pri njih vživa ugled, s svojo izvoljenko pa more govoriti samo priroči staršev ali znancev. Izključeno je, da bi šel z njo na izprehod. To bi mu niti na misel ne prišlo.

Za dekletom hodi fant včasih precej dolgo, kajti če je deklet se premlado ali če starši nimajo dovolj denarja, da bi mogli hčerko omožiti. Včasih se pa vzameta hitro. Dekle potem odide iz očetove hiše in živi v novem domu tako, kakor je želela njena mati, babica in prababica. Hiše skoraj ne zapuste. Če se pa to že zgodi, gre samo za kratek obisk ali najnujnejše opravke.

Življenje žensk v Indiji torej ni zavladanja vredno. Res je sicer, da ravnanje možje z njimi lepo in da vzorno skrbijo za družino. Toda žena možu ni prijateljica, temveč samo žena in mati njegovih otrok. Mož ji ničesar ne zaupa in z njo govori samo o domačih zadevah. On je gospodar, njegova volja mora vedno in povsod obveljati. Toda žene so večinoma zadovoljne, poslušne in tihe. To ima tudi svojo dobro stran. Rodbine v Indiji so vedno vzorne. V njih vlada mir in zadovoljstvo, prepričani ne poznajo. Tudi če Indijci zapove, reče to lepo in žena njegovo željo vedno rada izpolni.

Vprašanje je pa kako dolgo bodo te razmere trajale. Indija se naglo civilizira in sprejema mnoge novotarije, ki bodo imele svoj vpliv tudi na družinsko in zakonsko življenje. Dokler bo pa imela glavno besedo vera, dokler jo bodo ljudje v Indiji kakor še zdaj priznavali s srcem in dušo,

ne pa samo z besedo, dotlej bosta vlada in indijski družinski zadovoljstvo in mir in na starih navadah, v katerih je mnogo plemenitosti se bo malo izpremenilo.

Mrtva je ujela zločinca

V človeškem življenju se pripeti marsikaj čudnega. Nekateri ljudje pa tudi po smrti se nimajo miru. V finskem mestecu Tammarforsu je umrla oni dan nenadne smrti premožna splošno znana in priljubljena vdova. Njeni sorodniki so ji pripravljali lep pogreb. Truplo so položili na mrtvaški oder sredi vencev in šopkov v njeni villi. Ob krsti so stali visoki svečniki, v katerih so gorele debele voščne sveče. Služinčad je stala vsa noč ob krsti umrle gospodarice.

Pred odkritjem spomenika kralju Aleksandru I.

Četrtninska voznina dovoljena — Važna navodila udeležencem odkritja

Ljubljana, 23. avgusta. Le še kratkih 14 dni nas loči od tega velikega dogodka. Zaradi tega je stvarno nemogoče, da bi mogel delovni odbor za odkritje spomenika sprosti odgovarjati vsem posameznikom in poedinim organizacijam na številna vprašanja glede voznih olajšav, prijave, udeležbe in razporeditve na slavnostnem prostoru. Zato bo delovni odbor odslušal sproti obaviavl navodila pojasnila in sploh vse kar je v zvezi z odkritjem spomenika. V posebni rubriki naših dnevnikov.

Vse, ki se zanimajo za odkritje spomenika in se nameravajo sлавiti udeležiti, posebno na društva organizacije i. t. d. za to oozorjamo na to in jih vabimo, da pazljivo spremljajo te objave, da bodo o vsem informirani.

V kolikor bi pa bila potrebna še posebnaj pojasnila, naj vsakdo osebno ali telefonično poizve pri odboru za odkritje spomenika — Ljubljana, Krongresni trg 1/II. (Kazina) — telefon št. 33-60 med poslovnimi urami ob delavnikih od 8. do 12. in od 15. do 19. ure.

Navodila za četrtninsko voznino

Z odlokom g. ministra za promet je na prošnjo odbora za postavitev spomenika Viteškemu kralju vsem udeležencem iz Slovenije in iz postaj na progi Beograd-Ljubljana odobrena četrtninska vozna cena za potovanje k odkritju spomenika dne 6. septembra t. l. v Ljubljani.

Udeleženci kupijo na svoji odhodni postaji na osnovi osebne izkaznice, ki jo je izdal odbor za postavitev spomenika železniški obrazec K-14 in polovično vožno kartico do Ljubljane, katere velja tudi za brezplačen povratek po isti ali krajši progi, če bo na izkaznici in obrazcu K-14 od odbora potrjena udeležba pri odkritju.

Ta vozna olajšava velja za prihod v Ljubljano od 4. do 6. septembra, a za povratek od 6. do 8. septembra t. l., in sicer za vse razrede razen IV in za vse vlake razen ekspresnih.

Da pa bo mogel vsakdo brez velikih težav in stroškov priti do te legitimacije, je odbor zaprosil vse slovenske občine, da glede na veliki državni in nacionalni pomen te slavnosti prevzamejo posredovanje pri izdaji legitimacij.

Zato naj se vsi reflektanti na legitimaciji za četrtninsko vožnjo k slavnosti odkritja spomenika takoj prijavijo občni svojega bivališča, ker morajo občine do 29. avgusta sporočiti odboru število potrebnih legitimacij, katere se bodo takoj odposlale posameznim občinam radi izdaje protih predhodnem plačilu nabavne cene 2 din.

Opozarjamo ob tej priliki, da za pravočasno rešitev naknadnih prijav ali prošenj za pošiljatev nadaljnjih legitimacij odbor ne prevzame nobenega jamstva. Podroben spored svečanosti bo objavljen v časopisih.

Ker je glede na veliki narodni pomen te slavnosti pričakovati ogromnega navala občinstva v Ljubljano, bo seveda tudi pri prevozu na železnicih velika težkoča, ako se ne bo vsak posameznik ravnal po navodilih. Morebitne nerednosti moremo le na ta način preprečiti, če se vsakdo pravočasno prijavi svoji občini zaradi legitimacije in če bo tudi vsaka občina v stanu, da najkasneje do 1. septembra zjutraj prijavi točno število udeležencev železniški postaji odnosno postajališču, na katerem nameravajo ti vstopiti. Seveda bodo še izdana točnejša navodila po 1. septembru, s katerimi vlaki naj udeleženci iz določenih krajev potujejo, katerih navodil se bo treba v interesu udeležencev samih točno držati, ker bo sicer naval samo na določen vlak, ki bo pre-

terih so gorele debele voščne sveče. Služinčad je stala vsa noč ob krsti umrle gospodarice.

Okrog polnoči je stal na straži eden najmlajših služabnikov. Umrli vdova je imela na vratu krasno dragoceno ogrlico in ta je služabnika premotila, da jo je hotel ukrasti in nadomestiti s ponarejeno. Ko se je sklonil nad mrtliča je pa zadel s komolcem ob svečo, da je padla. Ropot je vzdramil dozdnevno mrtvo vdovo, ki je sedla v svoji krsti. Služabnik se je tako prestrašil, da se je onesvestil. Še dolgo potem, ko se je iz dozdevnega večnega sna prebujena vdova veselila življenja in zdravlja, je ležal njen služabnik v bolnici, tako mu je bilo pretreslo živce.

napolnjen in ne bo mogel nadaljnjih potnikov prevzeti.

Opozarjamo že danes udeležence prav posebno na določilo, da morajo dati izkaznice odbora in žel. obrazec K-14 v Ljubljani potrditi od podpisane odbora, ker sicer izgube veljavnost za povratek. Odbor bo potrjeval legitimacije dne 6. septembra ves dan na krajih, ki bodo še objavljeni po časopisju.

Odbor za postavitev spomenika

Lep uspeh slovenske pisateljice

Ljubljana, 23. avgusta. Društvo za postavitev spomenika hrvatskemu kralju Tomislavu je razpisalo nagrado za najboljši gledališki delo o prvem hrvatskem kralju. Prvo nagrado je dobil Tito Strozil, drugo V. Peroš, tretjo pa Rade Meštrovič. Pod imenom Meštrovič se skrivajo članica Društva slovenskih književnikov Ruža Lucija Petelinova, znana prevajalka nemških in hrvatskih libretov, na tudi sama piše librete in pesmi.

Ruža Lucija Petelinova je sprejela kot odposlanka mariborskih literatov nedavno na Zidanem mostu hrvatske književnice, ki so priridili v Mariboru literarni večer. Tesni stiki med hrvatskimi in slovenskimi književniki so vodili tudi to dramo iskrene ljubitelje hrvatske kulture, hrvatske preteklosti in hrvatskega naroda, kakor pišejo zagrebške »Novosti«. S tem dobiva njeno delo še poseben pomen.

Iz Novega mesta

— Začetek šolskega leta na drž. reálni v Novem mestu. Popravni izpiti se bodo vršili 26. avgusta za oba prva in oba druga razreda ter za III. a razred, 27. avgusta za ostale razrede. Popravni nižji tečajni izpiti bo 29. avgusta, popravni višji tečajni izpiti 30. in 31. avgusta. Naknadni sprejemni izpiti bodo 30. avgusta, dopolnilni izpiti 31. avgusta. Pričetek vsakokrat ob osmih. Privatni učenci delajo ob enem z rednimi. Vpisovanje bo 2. septembra za IV. — VIII. razred, 3. septembra za I. — III. razred. Pričetek ob osmih; pri dopolnilnih izpiti ob treh popoldne. Vpisovanje učencev z drugih zavodov bo 4. septembra od 10 do 12. Vsa potrebna navodila imajo učenci v letnem poročilu za 1939-40; objavljena so pa tudi na oglasni deski. Otvoritev služba boja bo 10. septembra ob osmih v franciškanski cerkvi. Takoj po maši se bodo zbrali vsi učenci v učilnicah.

PEVSKO DRUŠTVO

— Kako to, da se vaše pevsko društvo imenuje »Dalibor«? Saj vendar Dalibor ni znal peti.

— No, mi tudi ne znamo.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Videč njegovo odločnost, so radovedneži odmaknili posteljo in odprli na stežaj vrata, obenem so pa pobrali prevrnjeno mizo in stole. Dva ali trije so stopili naprej, da bi zadržali telo, da bi ne padlo na tla.

— Ta je pa lepa, — je mrmral hišnik, — in še to delajo, da bi prerezali vrv. Kako pa hočete, da bi potem oblasti spoznale, da-li gre za zločin ali samomor. Razdalja na tleh, način, kako so noge prevrnile mizo, smer, kamor je padla, vse to bi utegnili pokazati, da-li se je nesrečnejši obesil sam ali ne.

To razmišljanje je zadržalo v zadregi Gilberta, ki je bil že stopil na pručko in iztegnil roko, da bi pre-rezal vrv.

— Ali ste prepričani, da je mrtev? — je vprašal. Njegov odpor mu je namreč branil, da bi se sam dotaknil teh otrplih in skrčenih udov.

— Mrzel je za to dovolj, — je dejal kijučavničar, ki je že držal zidarjevo telo v pričakovanju, da jim pade na roke.

Toda ta hip je presenetil Gilberta eden tistih zelo pogostih prividov pred obzori, v katerih je pravkar ugasnilo življenje. Gilbert je mislil, da vidi, kako trepete Escaldasove trepalke. Zamolklo je vzklilnil, dvignil nož in jel rezati vrv.

— Le pogum... še malo... ga je vzpodbujal zidar.

Kar je obešenec razprostrl roke, glava mu je klenila na stran in zdrknil je doli, tako da sta se pod njegovo težo obema delavcema zašibili nogi.

Escaldas so položili na posteljo. Komaj so poskusili nuditi mu nerodno prvo pomoč, je prispel zdravnik, za njim pa seveda takoj še policijski komisar.

Zdravnik je takoj izjavil, da se tu ne da nič več storiti. Smrt je bila nastopila najmanj že pred dvema urama. Policijski komisar je skrbno pregledal vso sobo in zastavil nekaj vprašanj. Bil je videti povsem brezbrizen. Sicer pa, kakšno zanimanje bi mogla vzbujati ta banalna prigoda. Siromak, stanujoč v skromno opremljeni sobi, je gotovo zašel v brezupen položaj, ostal je brez sredstev, razen tega sta mu pa zločin in alkohol vzela vse veselje do življenja in dela. Tako je pritrdil vrvico nad svojo posteljo, vtaknil glavo v zanko in si izpodmaknil stol, na katerem je stal. To se dogaja dan za dnem in nima drugih posledic, kakor da se vznemirjajo policijski komisari.

Vendar se je pa izpremenilo stališče policijskega komisarja, ko mu je prišlo na misel vprašati mladega moža, ki je bil namenjen k samomoru, pa je naletel na strašno odkritje.

— Vaše ime, gospod? — je vprašal komisar.

— Gilbert Gairance princ de Villingen.

Zaman je priglulil glas. Najbližje stoječi so ga slišali in beseda princ je šla od ust do ust po hodniku in po stopnicah tja doli do množice radovednežev na ulici.

Policijski komisar ga je presenečeno pogledal.

— Nedvomno ste hoteli pomagati temu nesrečnejšu.

— Nikakor ne. Jose Escaldas ni živel v bedi. Zaradi bede se gotovo ni obesil. Delal je na račun ljudi, ki bi ga ne pustili brez kruha. Ta mož je Bolivijec, bivši intendant markiza de Valcora.

— Oh, — je vzklilnil komisar, — pa vendar ni to Escaldas iz Valcorovega procesa?

— Da, on je!

— Pisec slovečnega ponarejenega pisma?

— Gilbert je molčal.

— Ah, to je nekaj drugega, — je nadaljeval komisar.

— Truplo dam prenesti v La Morgue k obdukciji, to stanovanje pa sodno zapečatiti... Ne mislim, da bi bila ta smrt velikega pomena. Klevetnik si je pač sodil sam. Toda končno...

Prozornost tega modrovanja je težko legla na Gilbertovo dušo. Grozni prizor ga je bil globoko pretresel. Zaključek vsega je bil jasen, neizpodbiten. Escaldasov samomor, to je bilo končno Valcorovo opravičilo, priznanje laži, nenadoma odkrite laži, na kateri je bila zgrajena vsa obsežna afera. Izumitelj klevetniške pravlice, drzni ponarejevalec je bil zašel v nepričakovano katastrofo, v sramoten poraz

in v strahu pred kaznijo je nedvomno obupal nad življenjem in si ga končal.

A jaz sem postal po lastni krivdi sokriv tako premišljene lopovščine... je šinila Gilbertu v glavo misel. Boril se je s prepričanjem. Bil je prepričan, po tej dolgi vrsti domnev, ki mu jih je bil natvezil Bolivijec. Bil je prepričan, da je Michelinin oče lažni markiz de Valcor. Veroval je v pravico matere Plesguena, toda kdo bo zdaj temu verjel. Kdo ga ne bo dolžil, da se je vedoma udeležil banditske zarote? Kdo ga ne bo postavljaj njega, vnuka Villingen-skega zmagovalca, v isto vrsto s tem zločinskim izrodkom nizkih ras, s tem bitjem brez vsake morale, z možem, ki ga je v šali, toda s pravim zaničevanjem nazival Inka?

Gilberta je obšla divja jeza. Truplo, ležeče pred njim, je ošnil s pogledom pritajene globoke mrznje. Kakšen zaveznik za potomca slavnega kneza!

Globoka zavest njegovega notranjega propada, suženjstva, ki ga je v njem držala njegova lenoba in njegova strast in ki ga je privedla do tega, da se je družil s takim zaveznikom, ni mogla dvigniti mladega moža. Razen tega ga je težilo še težje ozračje tega doma, teh sten, tega dihanja iz namazanih ust in iz alkoholiziranih grl. Tu je bilo namreč malo poštenih delavcev med radovedneži, ki jih je bila prignala vest o samomoru.

— Dovolite, da odidem, gospod komisar, — je dejal princ. — Evo vam moje vizitke in naslova. Vedno sem na razpolago za preiskavo. Toda v tem trenutku...